

Társa postala
póstitó in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cimj, Str.
Baron L. Pop

KELET

Bérmennetlen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jánbor
Ferenc. Buceuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

10. Telefon: 8-61
Havonta 110, né-
gyre 600, egész év
földre: Havonta
félre 12, egész év
dátások díjazás
KELET az erdei
dósság egyetlen p
Cikkjeink utányoi
rás megjelölésével

DI Ramasetter Róbert
BUDAPEST
Disztér 2. I. e.

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Péntek, 1936. december 18.
5697. EV. XIX. ÉVF.
TEBETH 4. 289. SZÁM

Két napig tartottak a botrányok a kamarában Ghita Pop képviselőnek egy interpellációja miatt

Robu és társai agyba-főbe verték Ghita Popot, akit súlyos sérüléseivel lakásán ápolnak

„Vagyok olyan árja, mint maga” — vetette oda Gogának Madgearu

BUCURESTI, december 17. (Az Uj Kelet tud.) A belpolitikai élet érdeklődésének homlokterében különös incidens áll, amely szerdán este robbant ki a képviselőház ülésén és komoly komplikációkat idézett elő. Ghita Pop nemzeti parasztpárti képviselő, volt kisebbségi alminiszter interpellációt jegyezett be, amelynek során tiltakozott a tulzot közigazgatási centralizmus és az ellen, hogy bizonyos meg nem válogatott ökirálysághelyi elemek előzőnk a transilvániai közigazgatási funkciókat. Az interpelláló képviselőt már eleve rosszindulatlan fogadta a szószerken a liberális többség és a cuzista jobboldal, amely minden alkalmat igyekszik megragadni, hogy a nemzeti parasztpártot kompromittálhassa. Nagy zajban mondotta el felszólalását a volt miniszter. Talán emiatt nem hallották tisztán szavait, vagy nem is akarták pontosan hallani a kormánypárti és jobboldali képviselők, akik beszédéből kiragadták a „regátiak előzőnk” kifejezést és e körül hatalmas botrányt rendeztek, amely a törékeny fizikumú nemzeti parasztpárti képviselő súlyos bántalmazásával végződött.

Az incidens annál is nagyobb feltűnést keltett, miután Ghita Pop közismerten a párt leghiggadtabb és legmeggondoltabb képviselőjéhez tartozik, akinek politikai karrierje során egyetlen hangos konfliktusa nem volt. Interpellációja, amelyet nyilván a transilvániai végrehajtó-bizottság legutóbbi ülésén hozott határozatoknak megfelelően terjesztett elő, ürügyül szolgált csupán a kormánypárt és a jobboldal számára, hogy megkíséreljék kompromittálni a nemzeti parasztpártot. Külön fejezetét képezi az incidensnek Ghita Pop súlyos bántalmazása, amelynek természetesen ismét Nichifor Robu volt az értelmi szerzője. Ép annyira kevésbé meglepő, hogy a kamara mentelmi bizottsága sietett Robut és verekedő társát felmenteni.

Az eseményekről alábbi tudósításunk számol be:

Súlyos vihar Ghita Pop interpellációja miatt

A kamara szerda délutáni ülését a nemzeti parasztpárt exponensei: Madgearu és Ghelmegeanu támadása vezette be, a törvényrendeleték sommás uton való ratifikálása ellen. Ezután Ghita Pop emelkedett szólásra. Állandó zajban beszélt, majd beszédének azon passzusánál, amelyben a meg nem válogatott regáti elemek inváziójáról volt szó, hatalmas vihar tört ki. A többségi képviselők követelték, hogy azonnal fejtse ki interpellációját. Pop Valer dr kereskedelmi miniszter a kormány nevében kijelentette, hogy az ilyen felszólalás nem maradhat azonnali válasz nélkül. Nem lehet addig beszélni egyik országgrészbéli románoknak a másik országgrészebe való behatolásáról, amíg kisebbségi tisztviselők foglalnak el vezető állásokat a közigazgatásban.

Az állandó zajban az elnök csak nehezen tudta a rendet fenntartani. Mihalache, a nemzeti parasztpárt elnöke, elhagyta az üléstermet és a folyosón állítólóg dezavualta Ghita Popot, kijelentvén, hogy nem volt előzőleg tudomása a volt miniszter interpellációjáról.

Pop Valer után Goga ment fel a szószerke. Patetikus hangon idézte a multat és kijelentette, hogy az ország tömegeit a nemzeti szolidaritás és a végleges egybeolvadás iránti vágy hatja át, amely megszünteti az országgrészenként való megkülönböztetéseket. Egy adott pillanatban Goga azt a kifejezést használta: „véget kell vetni az orciatlan megnyilatkozásoknak...” Ghita Pop, akit interpellációjának zajos fogadtatása felidegesített és aki magára értette Gogának ezt a kifejezést, odakiáltta neki:

— Közönséges bérenc vagy!

Cuzista képviselők inzultálják Ghita Popot

A tulfutott atmoszféra erre a replikára hatalmas botrányban robbant ki. Robu, Urziceanu és a többi cuzista képviselők rárohantak a volt alminiszterre s ütegelni kezdték.

Fején, arcán, fülén, hátán érték a sorozatos ütések, amelyeknek sulya alatt Ghita Pop véres fejfel összeesett.

Különösen füléből tört elő erőteljesen a vér. Közbeléptek a nemzeti parasztpárt képviselői, a kamara kvestorai és miközben Robu to-

vábbi ököcsapásokat osztogatott jobbra és balra, Ghita Popot nagy nehézségek árán sikerült kivinni a Ház folyósójára, ahol első segélyben részesítették és bekötötték vérző sebeit. Az ülést az elnök felfüggesztette.

Az újbóli megnyitás után Constantinescu-Bordeni gheorgheni képviselő szólalt fel és kérte, hogy Ghita Pop beszédét ne közöljék le a Monitorul Oficialban. Ezt a kamara egyhangulag megszavazta.

Ghelmegeanu nemzeti parasztpárti szóltal fel ezután és igyekezett kimagyarázni Ghita Pop felszólalását. E pillanatban még senksem ismerte a volt alminiszter felszólalásának pontos szövegét és általános volt a tiltakozás a Ghita Pop által a regátiakkal szemben használt „invázió” kifejezése ellen.

Összeül a nemzeti parasztpárt parlamenti csoportja

Mihalache az esti órákban a párt több vezetőjével tanácskozott, majd csütörtökön délelőtt 11 órára összehívta a párt parlamenti csoportját. A gyűlésen a pártnak csaknem valamennyi vezetője megjelent, közöttük Mihalache, Costachescu, Popovici Mihály, stb. A tanácskozások állítólóg feszült légkörben folytak le és három óra hosszat tartó szenvedélyes vita tárgyát képezte a kérdés, hogy opportunus volt-e Ghita Pop felszólalása és a párt azonosítja-e magát vele. Mihalache állítólóg rosszallását fejezte ki afőlött, hogy Ghita Pop nem terjesztette be előzetes interpellációját a párt parlamenti tanácsának vezetősége elé és elhagyta a tanácsulést.

A csütörtök reggel megjelenő fővárosi lapok egyrésze tendenciózusan közölte az eseményeket és igyekezett azokból tóket kovácsolni a nemzeti parasztpárt ellen. A Curen-tul közlése szerint egyes képviselők arról értesülve, hogy Ghita Pop tanárként működik az egyik fővárosi középiskolánál, kéni fogják a közoktatásiügyi minisztert, hogy Popot függesszék fel állásából.

A mentelmi bizottság mindenkit felment

Ghita Pop természetesen nem vehetett részt a parlamenti csoport csütörtök délelötti ülésén. Orvosai szerint fúlsérülése, ha nem is veszélyes, de alapos gondozásra szorul és

egyelőre néhány napig nem szabad elhagynia lakását. Közvetlenül a verekedés után a kamara elnöke a mentelmi bizottság elé utalta Robu és Urziceanu cuzista képviselőket verekedés miatt, Ghita Popot pedig azért, mert Gogát megsértette. A mentelmi bizottság Ghita Popot, de a két verekedőt is feimentette.

Mihalache védelmébe veszi Ghita Popot

Csütörtök délután félnégykor nagyszámu képviselő jelenlétében és feszült atmoszférában nyitotta meg a kamara ülését Saveanu elnök. Madgearu kért szót és kifejtette, hogy Ghita Pop felszólalása semmi olyant nem tartalmazott, ami a nemzeti érzületre sértő volna. Kifejtette ezután, hogy Mihalache azért hagyta el az előző ülés folyamán a termet, mert telefonhoz hívták. Egyébként sem kívánt résztvenni a vitában, amely egyes cuzista képviselők viselkedése miatt nem volt parlamentárisnak mondható. Ezután Victor Moldovan képviselő, a nemzeti parasztpárt transilvániai szervezetének főtitkára szólalt fel. Kijelentette, hogy a párt azonosítja magát Ghita Popnak a tulzot közigazgatási centralizmus elleni tiltakozásával. Ezután megbélyegzi a brutáltságokat és kemény szavakkal kéri azoknak példás megbüntetését, akik a kamarai verekedések előidézésében specializáltak magukat.

„Analizálni kell Mihalache vörét”

Goga kér szót és kijelenti, hogy Madgearu beszélhet a parlamentben sok mindenről: gazdasági és pénzügyi kérdésekről, de nem beszélhet a nacionalizmusról, mert erre sehogysm hivatott.

Felkiáltások a cuzista padokból: Analizálni fogjuk a Madgearu vörét!

Robu újra botrányt rendez

Hatalmas zaj támad erre. A nemzeti parasztpárt és cuzista képviselők szidalmazó szavakkal aposztrofálják egymást.

Robu ismét elemében van. Felugrik helyéről és odakiáltja Sercici nemzeti parasztpárti képviselőnek:

— Szégyentelen rabló!

Sercici még ennél is erősebben válaszol, mire Robu valósággal magából kikelve letóri széktámlájának egy darabját és azzal rohan rá Sercicire. Közbelépnék a kvestorok. Az elnök elindítja a kamarába felszerelt szirénát, amelyek bugása fúlsiketít zajt csinál és az ülést pattanásig feszült atmoszférában felfüggesztik.

Az ülést újbóli megnyitása után Madgearu személyes megtámadtatás címén kér szót és kijelenti, hogy nem fogad el Gogától hazafias leckét.

Goga: Ahelyett, hogy világos nyilatkozatot tettek volna, mindenféle kimagyarázásokkal próbálkoznak. Nem a tulzot centralizmusról volt szó Ghita Pop beszédében, hanem a regátiak inváziójáról. Ki követte el a nagyobb bünt: az, aki helyrehozó pofonokat adott, vagy az, aki az egész nemzetet megsértette?

Madgearu Gogával polemizál származása kérdésében. Az, hogy az ő apja kereskedő volt, van olyan becsületes dolog, mint az, hogy Goga papi családból származik.

Mit mondott tulajdonképpen Pop Ghita?

Victor Moldovan tiltakozik az ellen, hogy a jobboldal Ghita Pop nyilatkozatait igyekszik politikailag kiaknázni. Ezáltal valóban azt a benyomást keltheti külföldön, mintha egyesek közülünk országgrészek szerint foglalnánk állást a napirenden levő kérdésekkel szemben.

(Folytatása a 8. oldalon)

VILÁG TUKRE

Mi történik Kinában

Ez év februárjában Mandzsuria és Szovjetország határán összeütközésre került a sor mandzsui-japán és szovjetorsz csapatok között. A japán kvantum hedse-reg, amely már megszállva tartotta egész Mandzsuriát, Csahar-Jehol és Hopej tartományokat, valamint a belső Mongóliának is jelentős részeit, az egykori Urga tartományon keresztül átlépte Külsőmongólia határát és behatolt a tulajdonképpeni Szovjetunio határterületére. Az orosz csapatok visszaverték a japán járőröket és azóta többé kevésbé lappangó fegyverszünetben pihentek a fegyverek. A mongóliai népköztársaság áprilisban kölcsönös segítési szerződést kötött a Szovjetunioval, minden nem provokált támadással szemben.

Az őszi hónapokban új határciden-sekre került a sor a mandzsui-orosz határon. November végén a japánok új csapatokat szállítottak Mandzsuriába. Csindeoban és Kalgan tartomány nyugati részén, szorosan a belső mongól határ mentén, csatározásokra került a sor Csang-Hszü-Liang marsall kínai csapatai és a mandzsui-japán csapatok között, amely összeütközések során a japánokat állítólóg visszaverték. A kínai külügyminisztérium a japán csapatok határsértése miatt panaszt emelt a japán követhél. Nanking akkoriban készenk mutatkozott Japánnal egyezményt kötni, de kijelentette, hogy japán csapatok kínai területre való betérése megakadályozza ezeket a tárgyalásokat. Emiatt csak korlátozott mértékben fogadta el a japán kormány az a követelés, hogy japán tanácsadókat állítsanak a kínai kormány mellé. Kína béke-készségében igen messze ment. Természetesen nem mehetett olyan messzire, mint ahogy azt bizonyos tokiói körök várták a német-japán szerződés megkötése előtt. Nanking kijelentette, hogy nem csatlakozhatik előre megszabott ideológiai szerződéshez, ami pedig saját kommunistáit illeti, azok ellen a kínai hatóságok minden nemzetközi szerződés nélkül eljárnak. A hivatalos kínai távirati iroda arra a japán követelésre, hogy Kína nyomja el az ugynevezett japán-ellenes kínai mozgalmakat, Kína választást úgy formulázta meg, hogy Kína a külföldiekkel szemben barátságos érzelmekkel viseltetik és hogy minden japán-ellenes hangulat és mozgalom el fog tünni abban a pillanatban, mihelyt Japán meg fogja változtatni jelenlegi politikáját. Ilyen előzmények után került sor a drámai kirobbanásra Csang-Hszü-Liang marsall fogságba vetette Kína diktátorát, Csing-Kaj-Seket.

Csang-Kaj-Seket Kína első emberének tekintették, Csang-Hszü-Liang pedig a második vezér szerepét játszotta mellette. Csang-Hszü-Liang tudvalevőleg Csang-Cso-Idn marsallnak a fia, aki 1922-ben egy bombamerénylet áldozata lett.

A hagyomány szerint a merénylők egy olyan hatalomnak az intenciói szerint cselekedtek, amelynek érdeke volt Mandzsuriának az okkupálása. Azóta Csang-Hszü-Liang volt Mandzsuriának kínai kormányzója és csak akkor szünt meg ez a hatalmi pozíciója, amikor Mandzsuriát császársággá proklamáltak, a kínai császár jogára és Japán ellenőrzése és védnöksége alatt.

Mi történt Csang-Hszü-Lianggal? A hatalmától megfosztott kormányzót kinevezték az északi kínai hadsereg helyettes főparancsnokává. Együttal megbízták őt ama vöröss csapatok elleni háborús operáció vezetésével, amelyek még ma is léteznek Észak- és Közép-Kinában, nem ugyan kompakt tömegekben, hanem széjjel-szórva, sok helyiütt portyázó különítményekként, amelyek egyszer-egyszer elfoglalnak egy várost, vagy elzárják a hidtók örségét

CEMBER 17
adott
zteleféré
nytatása)
bos külügyni-
zteleféré ebédet
Blum minisz-
tagja, Cesianu
örög követek és
számos előkelő-
Delbos pohár-
te Antonescu,
reprezentánsát,
ománia prospe-
Antonescu vá-
ncia barátságot
elnök és Fran-
tette poharát.
jtányilatkozata
erint Antonescu
ette, hogy Del-
rel azokról a
eszközni, ame-
geséséhez, Fran-
megvizsgálják
amelyek Ro-
es és baráti or-
erintik. E kap-
ra feltétlenül
n, mely oly
amelynek kü-
k új arculatot
emények adód-
országok kap-
utánsa
apott
ániai
Sikowsky, Al
mint lapunk
restiben szaba-
szerint aján-
unai cégektől,
állatukba. Si-
d lejt tesz ki.
gyilkos
észi
sztrák színész,
szolgálóleányt,
Az ítélet álta-
kérdést
szövetség
délután nyílt
Népszövetség
z ülés meg-
svéd delegá-
előadójának
en határozati
megállapítja,
szág kormá-
aposabb ki-
asztásában s
túldását java-
ras kijelen-
get a kérdés
entette, hogy
hat el, ame-
alapos meg-
pviselője ki-
a egyhangu-

és ilyen módon hosszabb-rövidebb időre egy-egy nagyobb terület urává válnak. Csang-Hszü-Liang, mint Csang-Kaj-Sek katonai képviselője és mint helyettes főparancsnok, tagja lett a nankingi kormánynak. Köztudomású, hogy a kormány radikális szárnyához tartozott, aki úgy értelmezte a nacionalizmust, hogy nemcsak a japánokat kell elzavarni a kínai fal két oldalán álló provinciákból, hanem Mandzsuriában is helyre kell állítani Kína tényleges felségjogait. Kevés olyan elszánt ellensége volt a japánoknak a kabinetben, mint Csang-Hszü-Liang. Nem volt egyetlen tanácskozási, amelyen ne vádolta a kormány békülékeny tagjait opportunizmussal, sőt gyávasággal. Különösen Csang-Kaj-Sek taktikáját ítélte el, a sok kompromisszumot, amely lehetővé tette minden komoly fejlődést és amely csak arra volt jó, hogy a nyugatban élő japánok harci készségüket erősíthessék. A sianfui puccs is a kormány többségének erre a megátartására vezethető vissza. Később ugyanis Csang-Kaj-Sek is belátta engedékeny politikájának haszontalanságát és amikor Sianfuban találkozott Csang-Hszü-Lianggal, akkor nem szórakozás céljából voltak együtt, hanem megtárgyalták azt a helyzetet, amit Mongólia belsejébe való japán előretörés teremtett. Csang-Kaj-Sek belátta, hogy Kína központi provinciái és a szovjet határ között olyan területi öv alakult, amelyet egyre-másra japán katonák szállanak meg. Ez az öv Koreától a központi Ázsiáig halad, úgy, hogy ezidőszent a japán csapatok már csak néhány száz kilométerre állanak a Bajkáltól, ami háboru esetén közvetlenül veszélyezteti a Távolkelet szovjethadserégét is.

De megállapították ezen kívül azt is, hogy Kína, ez a roppant ósi birodalom lassan széjjelmorzsolódik és lendületes akcióra van szüksége ennek a folyamatnak a megállítás érdekében. A legnagyobb optimizmus mellett sem tekinthetett a két kínai patrióta nyugodtan a jövőbe. Közben bizonyára hosszu viták folytak közöttük a taktikára nézve, amelyet a japánokkal szemben igénybe kell venni. Csang-Hszü-Liang, aki mint említettük, radikális beállítottságu, azon a véleményen volt, hogy csak olyan módon lehet a Japán elleni felkészüléshez szükséges belső békét teremteni, ha a portyázó kommunista kínai csapatokkal békét kötnek és külpolitikailag a Szovjetunióval egyetértően alkotnak frontot Japán ellen.

Meg lehet, hogy Csang-Hszü-Liang a mongol népköztársasággal való szerződés segítségével mögöttes országgrészt akart teremteni, amely veszélyeztetné Mandzsuriát és egyben lehetővé tette volna ennek az értékes területnek kínai csapatok által való visszahódítását.

Ez volt Csang-Hszü-Liang koncepciója, amit azonban Csang-Kaj-Sek és a kormány egy része nem osztott és azon a véleményen volt, hogy Japán tárgyalások segítségével könnyebben lesz meghódítható.

A sianfui eset, amelyet a nankingi kormány még ugyanazon a napon félhivatalosan „félreértésnek” minősített, közvetlenül a német-japán szerződés megkötése után történt. Ez az incidens, amelyet bizonyára gyorsan likvidálni fognak, jellemző a kínai hangulatra, amely nem ragaszkodik feltétlenül ahhoz, hogy Japánal szerződések alapján kössék meg a békét. Az emberek már megelégtettek az állandó feszültséget és visszakövetelik azokat a területeket, amelyek évezredek óta Kínáé voltak és ahol most a japánok „szedik az epret”.

Hogy Japánnak mi az állásfoglalása ebben a kérdésben, az még bizonytalan. Meg lehet, hogy polgárháboru kibukkanását készíti elő Kínában, amely esetben a japán hadvezetőség kiadja a parancsot a további előnyomulásra. De ha ez nem következik be, akkor is történeti fontosságú marad ez a lázadás, mert nem lehet tudni, hogy a közeljövőben mik lesznek a kihatásai.

— **Ügyvédeknek** nélkülözhetetlen az „Indexul Legilor” néven megjelent törvénycímtár új kiadása, amely az 1918 évtől mindmáig megjelent törvények és rendeletek szabatos, részletes és áttekinthető felsorolását tartalmazza, szakminisztériumokra felosztva és betűsoros tárgymutatóval ellátva. Ára, utánvétellel is 120 lej. Megrendelhető szerzőnél: dr. Rösler Viktor, Cluj St. Vasile Goidis 20. e.

Nagy tűz pusztított a tel-avivi mintavásár területén

Sulyos konfliktus robbant ki a palesztinai mohamedán és keresztény arabok között

Jeruzsálem, december 17. Mialatt a királyi bizottság Jeruzsálemben tanácskozik és a kormány és a Jewish Agency tisztviselőit faggatja a különböző gazdasági és társadalmi kérdésekről, az ország életében újra nyugtalanító jelenségek lépnek fel. Az arab terroristák ismét mozgolódnak. Ez alkalommal azonban nemcsak angol- és zsidóellenes megmozdulásokról van szó, hanem sulyos belső arab ellentétek kibukkanásáról is, amelyeknek beláthatatlan következményei lehetnek.

Mohamedán bojkott a keresztény arabok ellen

Már a sztrájk befejezése után látni lehetett, hogy megrendült a barátság a mohamedán és a keresztény arabok között.

A mohamedánok nyíltan kijelentették, hogy gazdasági expanzióra törekednek és ezért a gazdasági bojkottot a keresztény arabokkal szemben is alkalmazniuk kell.

Amikor pedig a francia-szírjai egyezmény megkötése után véres összecsapások voltak Beirutban a mohamedán és keresztény arabok között, a palesztinai mohamedánok nyíltan szírjai hitsorsosainak fogták pártját és ellenséges érzületüknek adtak kifejezést a palesztinai keresztény arabok iránt.

Az utóbbi napokban mohamedán bojkottorséget állítottak a jeruzsálemi óvárosban több keresztény arab üzlethez, hogy megakadályozzák a mohamedán bevőknek az üzletekben való vásárlását. A keresztény kereskedők előbb azt hitték, hogy tévedésről van szó, csakhamar azonban felvilágosították őket arról, hogy „árulók”-nak tekintik őket, mert nem vesznek részt a zsidók ellen indított bojkottban és ezért a bojkott ellenük is irányul. A szövtársból verekedés támadt. A „Young Men's Christian Association” épülete előtt is tumultusra került sor, miután bojkottorséget állítottak az épület elé, hogy megakadályozzák a mohamedánok belépését.

„Menjenek vissza Hauránba!”

Haifa, december 17. Néhány nappal ezelőtt a haifai piacon botokkal felszerelt arab munkások támadták meg és véresre verték az ott tartózkodó haurániakat. „Menjetek vissza Hauránba, mert különben poruljátok” — kiáltották feljűk a palesztinai arabok. Számos hauráni megsebesült. A támadás arra vezethető vissza, hogy a haurániak letörtek a béreket és miattuk a palesztinai araboknak olykor fél-sillingért kell napszámot vállalniok.

Arab terror arabok ellen

Ugyanekkor az arab terroristák folytatják akciójukat, mely nemcsak a zsidó kolóniákra való lövöldözésekben nyilvánul meg, hanem azoknak a gazdag araboknak a megtámadásában is, akik nem hajlandók engedni a terroristák zsarolásainak. Így szombat este Szafed mellett egy gazdag arab házába hatoltak be a terroristák. A háztulajdonost megölték, három gyermekét pedig megsebesítették.

Ugyancsak Szafed közelében feltartóztattak egy autót, melynek utasait ki akarták rabolni. Egy arabot, aki ellenállást fejtett ki, kés-szurásokkal sulyosan megsebesítették.

Egy arab terrorbanda támadást intézett a migdal cedeki kötőrő-telep ellen. Az öröket lefegyverezték és megbilincseltek, majd megsemmisítették az összes gépeket.

Arabok gyújtották fel a stadiont?

JERUZSÁLEM, december 17. December 14-én nagy tüzet ütött ki a tel-avivi mintavásár területén.

— Székely Béla: Az antiszemizmus és története 380 lap. Tabor-kiadás 106 lej. Lepapenál, Cluj. Postán utánvétellel. Kérje a Tabor-kiadványok teljes jegyzékét.

vásár területén. A tűz elpusztította a stadiont és a Histadrut Haovdim pavillonját. Ezen kívül két kirakó csónak is elégett, amelyek a tel-avivi kikötő rakpartján állottak. Az oltási munkálatokban ezer angol katona is részt vett. Valószínűnek tartják, hogy a tüzet arabok gyújtották, akik a rakpartot akarták elpusztítani. Ez azonban nem sikerült és a rakpartot megővték a tüztől. A tel-avivi tűz híre nagy izgalmat váltott ki a jisiv körében.

A földbirtok-viszonyok a királyi bizottság előtt

Jeruzsálem, december 17. A királyi bizottság pénteken nyilvános ülést tartott, melynek keretében Horowitzot, a Jewish Agency jogtanácsosát hallgatta ki. Horowitz rámutatott arra, hogy mily bizonytalan a föld-tranzakciók jogi helyzete és kifejtette, hogy a földvásárló nem élhet a vétel megkötése után birtokjogával és ezért nincs meg a lehetősége arra, hogy közbelépjen, ha tulajdonát önkényesen bedúlnok foglalják el, vagy használják.

Peel elmök: Lehet-e segíteni ezen az állapotban?

Horowitz: A kormánynak kell gondoskodnia a tulajdonjog védelméről és azoktól, akik a telket elfoglalják, a jogcím bizonyítását kell követelni.

Sir Laurie Hammond: Milyen javaslatokat tesz a földvásárlás folytán földnélkülivé vált arabokra vonatkozólag?

Horowitz: Rendszerint más földeket bocsátanak az arabok rendelkezésére, ők azonban különböző pénzüsségeket igényelnek kizsarolni az új földtulajdonostól és politikai okokból vonakodnak a kapott pénzből földet vásárolni.

Valahányszor beborult, óriási fájdalmai voltak az ízületekben

A reuma észrevétlenül keríti hatalmába az emberi testet és kinozza, különösen akkor, amikor hűvökre fordul az idő. Valahányszor beborul és nedves az idő, a reumában szenvedők kínzó fájdalmat éreznek és az ízületekben. De létezik gyógyszer e fájdalmak ellen is. Ime, hogy járt el egy még fiatal nő, akinek szintén voltak reumatikus fájdalmai: „Valahányszor beborult, kinszenvedéssé vált számomra az élet. Rettenő fájdalmakat éreztem, mintha ezer és ezer tüvel szúrták volna ízületeimet. Eleinte sok türelemmel türttem. Egy idő óta azonban elviselhetetlenné váltak, elkecserezték életemet és a szokottaim sokkal idegesebbé tettek. Sok szert próbáltam, de egyiknek sem volt meg a várt eredménye, egyik sem enyhítette fájdalmamat. Egy nap a Sloans Liniment készítményről olvastam. Bizonyos kételkedéssel — mert már egyetlen orvoságban sem bíztam — kezdtém ízületeimet Sloans Linimenttel kenni, valahányszor fájdalmat éreztem. Pár perccel mulva nem éreztem semmit, a fájdalmak megszűntek. Azóta visszanyertem vigsgómat, az élet sokkal kedvesebb lett. A legmelegebben ajánlhatom szenvedő társaimnak a Sloans Liniment készítményt, azoknak, akik eddig nem ismerték”. (A. A.)

Az utóbbi időben a reuma gyógyítására előnyben részesítik a külsőleg alkalmazott szereket, amelyek a fájdalom enyhítésére a szükséges meleget idézik elő. Az őrvostudomány utolsó vizsgálatai azt bizonyítják, hogy a reuma okozója általában egy mikroba, amely hideg környezetben óriási fájdalmat okoz abban a tagban, amelyben elhelyezkedett. Sloans Liniment az a készítmény, amely külsőleg használva kellemes meleget fejleszt, amely behatol a beteg test rész legelégdugottabb sejtjeibe is. Ha a beteg testrészt Sloans Linimenttel jól bedörzsölik, enyhülnek a fájdalmak és megakad a betegség terjedése. A nagy üveg a kis üveg kétszeresénél többet tartalmaz. Kis üveg ára 35 lej, nagy üveg 80 lej. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

Nem egyedül gyilkolta meg szüleit Constantinescu?

Komoly bizonyítékok merültek fel Balanescu bűnösségére. Még egy letartóztatás történt

Bucuresti, december 17. Ismeretes, hogy az Abrud ucai szülőgyilkosság ügyében bűnrészesség vádjával letartóztatott Balanescu diák ellen, mint a bűnös rejtegetője címén indult meg a vizsgálat, mert eddig a nyomozásnak nem voltak bizonyítékai arra nézve, hogy Balanescu részt vett-e vagy sem a gyilkosságban. Mint az Unversul jelenti, most pozitív gyanuok merültek fel abban az irányban, hogy Balanescu a gyilkosság elkövetésében is segítségére volt Constantinescunak. Balanescu tegnapi kihallgatásán is tagadta bűnrészességét, de a vizsgálóbíró reméli, hogy komoly bizonyítékok alapján Balanescu vallani fog.

A szülőgyilkosság vizsgálata során további letartóztatás is történt. A rendőrség letartóztatott egy egyetemi hallgatót, aki nek szobájában vérel áztattot inget találtak. Valószínűnek látszik, hogy ennek a diáknak is szerepe van a gyilkosságban. A diák nevét egyelőre titokban tartják.

Hat hónaptól egy évig terjedő börtönre ítélték a constantai politikai per vádlottait

Volt ügyvédi kamarai dékán és számos román intellektuel az elítéltek között

Constanta, december 17. A constantai hadbírószék előtt napok óta tartó nagyszabású politikai per folyt, mely 98 vádlott ellen irányult. A vádlottak a helybeli társadalom jólismert figurái voltak. Szerepelt közöttük az ügyvédi kamara prodékánja, rajta kívül is néhány ügyvéd és nagyon sok román intellektuel. A per vádlottai ellen azon a címen emeltek vádat, mert mozgalmat kezdeményeztek, hogy a politikai elítéltek számára kedvezőbb bánásmódot érjenek el. A hadbírószék négyórás tanácskozás után tegnap hirdette ki ítéletét, melyben a legnagyobb büntetést róta ki és egyévi, illetve hathónapi börtönnel és elzárással sújtotta a következőket: Alex Stefla ügyvéd, Popa Vasile,

Cambur Rachel tanárnő, Cutava Alex, Bolan Tetare, Patrascu Tudor, Carapanca Tudor, Aristide Socaci, Tudor Nicolau, Dacicola Leonida, Dumitru Mihail.

17 vádlottat felmentettek, a többi 3—3 hónapi börtönnel és 6 hónaptól három évig terjedő jog-felfüggesztéssel sújtották az enyhítő körülmények figyelembevételével.

A verdikt szerint kényszerlakást jelölnek ki a következő elítéltek számára: Rachel Cambur, Alexe Cutava, Dacicola Perzervor, Brand Ierner, Mar'a Iasasin, Alexe Cobzov, Iasasin Ion, Chiricov Pantelimon és Silvia Kaufman.

po
se

Egy chis
sebes

Cluj, dec
gas, barna
tott be a
akik ügye
nünkét, ho
jótékonyá
menyekhez
ten két-há
azonos két
Palesztinál
kor ez a
lépett be
egy a sok
a várost,
dig a „bo
pénzt, hog
majd aka
nálja.

Ezuttal
csénk. Spe
meglehető
jövővény
hatóan er
mondja el
chisineui,
latának e
Festőműve
ment, de
zott, éjjel
leti zsidó
lenc nyelv
Lisszabonk
színházi
felirat-rajz
kenyere, f
mácsnak.
más volt
sában.

1924-ben
ei Spanyo
sült. Két
egyik nag
pott alkai
életrajzi
vállalásnál
sekkel fog
— Azért
auguszt
ták őse

Egyik a
fogaimat,
mellemen
tudtam b
Mutató
rált fogs
Az elb
Egyre jó
az öröm,
ged fel,

— Öt
jelentékt
egykes r
sztrájkol
értek. 19
dalmi m
ronában,
celónaba
Largo O
meg egy
dékeken
leplezték
forradal
cionalist
Amikor
embere
és hatá
get mor
növeked
határtal
ber, aki
tetni az
támogat
— A
ték a l
legélese
Largo
séget a
olyan v
dali erő
ra, hog
a harc
Már
amelyre

Beszélgetés a spanyol polgárháboru egyik zsidó sebesültjével az Uj Kelet szerkesztőségében

Egy chisineui zsidó festőművész változatos élettörténete és drámai megsebesülése. Hogyan élnek a spanyolországi zsidók a forradalomban

Cluj, december 17. (Az Uj Kelet tud.) Magas, barna, kékszemű fiatalember kopogtatott be a szerkesztőségbe. Egy a sok közül, akik ügyesbajos dolgaikkal felkeresnek bennünket, hogy mi aztán tovább küldjük őket jótékonyági szervezetekhez és zsidó intézményekhez. Négy éven keresztül minden héten két-három zsidó, azonos élelsorral és azonos kérésekkel: a német pokolból jönnek, Palesztinába mennek, nincs utiköltés. Mikor ez a magas, értelmes arcú fiatalember lépett be hozzánk, arra gondoltunk, hogy egy a sok közül. Egyikünk nyakába keríti a várost, végigjárja az embereket, végül pedig a „boldog” menekült kezébe nyomja a pénzt, hogy menjen tovább Brasovig, ahol majd akad valaki, aki ugyanezt végigcsinálja.

A spanyolországi zsidó menekült

Ezuttal azonban új típushoz volt szerencsénk. Spanyolországi zsidó menekült. Ezt is meglehetősen nehezen tudjuk megérteni a jövőben beszédéből. Dadog. Nehezen és láthatóan erőlködve, de tökéletes románsággal mondja el, hogy Sterensis Józsefnek hívják, chisineui, 33 éves zsidó, aki katonai szolgálatának elvégzése után utazott külföldre. Festőművésznak készült. Előbb Párizsba ment, de pénze nem volt, egész nap dolgozott, éjjel tanult. Keleti zsidók sorsa. A keleti zsidókra jellemző vasszorgalommal kielenc nyelvet megtanult. Dolgozott Milanóban, Lisszabonban, Barcelonában. Reklámrajzoló, színházi díszletfestő, mozgószínházaknál felirat-rajzoló volt. Ha pedig nem volt más kenyere, felcsapott a spanyol kikötőkben tolmácsnak. Barcelonában egy évig hités tolmács volt a kikötői hatóságok alkalmazásában.

Három gránátszilánk

1924-ben hagyta el Romániát és hat évét Spanyolországban. Barcelonában megnevelte. Két és fél évvel ezelőtt Malagában az egyik nagy filmvállalat képviselőjének kapott alkalmazást. Az angol és német filmek fordításait fordította át spanyolra és a filmvállalatnál reklám-színpad és egyéb rendezésekkel foglalkozott.

— Azért dadogok, — mondja — mert most augusztus 22-én a felkelők és kommunisták összeütközése során három gránátszilánk ért.

Egyik a számban, a robbanás ereje kiverte fogaimat, a másik a fülelem, a harmadik a mellelem. Az első időkben egyáltalán nem tudtam beszélni.

Mutatja elkínzott, hiányos és agyonoperált fogsorát.

Az elbeszélés most kezd érdekes lenni. Egyre jobban megy a beszéd is, látszik rajta az öröm, hogy a dadogás annál inkább enged fel, minél többet beszél.

Amikor kezdődött

— Öt évvel ezelőtt kezdődött. Akkor még jelentéktelen mozgolódás volt. Az ország egyes részein kisebb méretű tüntetések, sztrájkok voltak, ezek azonban hamar véget értek. 1933-ban jött az első nagyobb forradalmi megnyilatkozás. Akkor Bilbaóban, Curonában, Vigoban, Ovideóban, Lijonban, Barcelonában voltak nagyobb megmozdulások. Largo Caballero népszerűsége ekkor nőtt meg egészen szokatlan módon. A baszk vidékeken bombák és kézigranátok tömegeit leplezték le a hatóságok. Largo Caballerot forradalmi ténykedéséért a köztársasági nacionalista kormány hat hónapra ítélte. Amikor szabadlábra került, a legnépszerűbb embere lett az országnak. Keveset, tömören és hatásosan beszélt. Mindig csak a lényegét mondta. Azóta ez a népszerűség csak növekedett és az összes progresszív erőknek határtalan a bízalma benne. Az egyetlen ember, aki a forradalomban össze tudta egyeztetni az anarchisták szándékait a kormányt támogató többi pártokéval.

— A köztársasági nacionalisták öt gyűlöltek a legjobban és ő ellene fejtették ki a legélesebb propagandát. Ezért volt az, hogy Largo Caballero nem kapott abszolút többséget a legutóbbi választásokon. De így is olyan választási sikere volt, hogy a jobboldali erőknek már csak a forradalom volt hátra, hogy ezzel a népszerűséggel felvegyék a harcot.

A malagai Betár tagja...

Már a történelmé az a július 18-ika, amelyről Sterensis beszél. Az ország öt he-

lyén tört ki a lázadás. Malagában, Sevillában, Bilbaóban, Cadisban és Barcelonában. Aztán jött a marokkói roham.

— En nem voltam semmiféle munkásszervezetben — mondja Sterensis — régi cionista vagyok, a malagai Betár-nak vagyok a tagja.

— Hát Spanyolországban ilyen is van? — szakítottuk félbe meglepetten.

— Van bizony, — válaszolt Sterensis, — kevés zsidó él Spanyolországban, de ezek mintaszéri szervezetségben élnek.

Aztán folytatja elbeszélését.

Gránát robbanás a nyílt tucán

— Augusztus 22-én a munkahelyemről tértem haza a lakásomra. Feleségemet és két és fél éves kisfiamat már a forradalom kitörése után néhány nappal anyósomhoz küldtem Barcelonába. Ott békésebbek voltak a viszonyok. Gyalogosan mentem a lakásom felé,

amikor az ucca két oldalán egymással szembenálló csoportok közé kerültem. A felkelők és a kormánypártiak csetepatéja volt. Kézigránátokkal voltak felszerelve. A népfrontosok felemelt jobbökkel integtek felém, a felkelők viszont balkarjukat emelgették.

Egyszer aztán hatalmas ütést éreztem a fejemen és az angol misszió ambulatóriumban

A jövő év június 8-án mondja meg Tatarescu, hogy meddig marad még hatalmon

A miniszterelnök érdekes kijelentései kormánypárti képviselők baráti körében

Bucuresti, december 17. A miniszterelnökség cáfoló nyilatkozatot tett közbe egyes hírlapi beszámolókkal kapcsolatban, amelyek a miniszterelnöknek a többségi képviselők közvacsoráján elhangzott beszédét ismertették. Ennek ellenére a Dimineata azt közli, hogy bár a miniszterelnök nem tartott formális beszédet, a képviselők körében azt hangoztatta, hogy

mindenki három, vagy hat hónapos kormányzást jósolt, de a liberális kormány már negyedik éve irányítja az országot. A kormány sikere elsősorban a kül- és belföldi adósságok rendezésével és a fegyverkezési politikával magyarázható. Tatarescu végül kijelentette, hogy 1937 június 8-án fogja megmondani meddig marad még a liberális kormány a hatalmon.

Európában a bucuresti rádiónál dolgozik a legtöbb szpiker

A Dreptatea sorozatos leleplezése a rádiótársaságnál dúló rádiogazdálkodásról

Bucuresti, december 17. A nemzeti pártlap hivatalos lapja, a Dreptatea mai számában folytatja leleplezéseit a rádió társaság különös gazdálkodásáról. A lap egy memorandumra hivatkozik, amelyet egy a rádió társaságnál dúló állapotokkal kitünően ismerős ezredes terjesztett a szerkesztőség elé azzal, hogy az abban foglalt adatokat hozza nyilvánosságra. Első cikkjében, — amelyet röviden ismertetünk — megírta a Dreptatea, hogy a rádió társaság ebben az évben 100 millió lejes kölcsönt vett fel a Creditul Industrialtól és hogy a társaság anyagi nehézségekkel küzd. Ennek eredményeképpen 20 százalékkal leszállították az alkalmazottak fizetését, amelyet egyébként is részletekben adnak ki akár egy a csőd küszöbén álló vállalatnál.

Hét szpiker három helyett

A Dreptatea szerint e nehézségek oka a rádió-társaság vagyonának hajmeresztő és bűnös tékozlása. A sinecuristákat, akik a társaság személyzetének 50 százalékát alkotják, nem lehet kielégíteni a fizetések 20 százalékos redukálása nélkül. A bucuresti rádiónál például 7 szpiker működik, ezek közül négy sinecurista, azaz felesleges. Fel-

lemző erre, hogy a bécsi rádiónál négy, a budapesti rádiónál 4, a berlini rádiónál 5, a prágai és varsói rádiónál 3 szpiker dolgozik, holott a bucuresti rádió program-szolgáltatása sokkal rövidebb, mint a fentebbi állomásoké.

Unokaöccsök, hugok, vők, és nagy-nénik inváziója

A társaság zenei könyvtárában 6 tisztviselő működik. Ezek közül kettő sinecurista, mert az iroda munkáját 4 tisztviselő bőven elláthatja. A zenei ellenőrzésnél 5 tisztviselő működik, holott csak egyre volna szükség. A rádióanal szerezésre jelentkezők ügyét 8 tisztviselő intézi. Ezek valamennyien sinecuristák. Ugyszólván nincs a vállalatnak olyan főtisztviselője, aki ne helyezte volna el egy vagy két protezszeját, feleslegesen teremtett ily állásokban, igen szép fizetésekkel. Egész sereg unokaöccs, unokahug, vő és nagynéni eszi feleslegesen a rádió-társaság pénzét. A vállalatnak állandóan szerződött építész mé-néikei vannak, mintha legalább is építkezési vállalat volna. Ezzel szemben a vállalat helyiségében nem marad fal, amelyet már eddig is többször ki ne lyukasztottak volna és ne tömtek volna.

Valami egészen új

KÜLÖNBÖZŐ CSOMAGOLÁSBAN, GYÓGYSZERTÁRBAN, DROGERIÁBAN ÉS KÖTSZER UZLETEKBEŒN KAPHATÓ

„Pansaplast Tapasz” az ideális gyorskötés. Dezinfectáló védő rétegre (mullra) préselt, rugalmas anyagból áll. Ezáltal minden testrészhöz ráncatlanul simul; semmilyen mozgásban sem gátol a bőrt nem tépi és nem csuszik. Védi a sebet, vérzésleállítót, esetleges ártalmos anyagoktól is biztosan ellenáll. Házi patikából, műhelyekben, turánál ne hiányozzék, sőt mindig kéznél legyen a „PANSAPLAST TAPASZ”.

Sterensis ezután kérésünkre a spanyolországi zsidókról beszél.

A marokkói héberék

— Marokkóban az ellenforradalom kitörésekor Francoék kegyetlenül bántak a zsidókkal. Azóta a helyzet enyhült. A spanyolországi elfoglalt területeken élő kisszámú zsidóságnak nincs bántódása.

De ha Franco győz, akkor az a néhány ezer zsidó, aki ma Spanyolországban és Marokkóban él, szedheti a sátorfáját.

Pedig a marokkói zsidókhöz hasonló zsidóság kevés lehet a világon. Ha az ember a marokkói városokban jár-ke, nem hall más nyelven, csak héberül és arabul beszélni. A többi helyeken is élnek régi spanyol zsidók, de most már vannak európai menekültek is. Malagában főleg zsidó iparosok élnek. Nagyon sok a szabó és a cipész. Barcelonában sok a gazdag zsidó. Nagyszerű zsidóság él Spanyolországban. A legnagyobb támasza volt ez a zsidóság a Németországból Barcelonán keresztül Palesztinába induló német zsidóknak.

— Es ha Franco győz?

— Franco nem fog győzni — mondja menekültünk őszinte meggyőződéssel.

(—lay)

Ha egy vizsgálóbizottság ellenőrizné, mit költött a vállalat építkezésre, megfelelő megvilágításba lehetne helyezni azt a fantasztikus tékozlást, amelyet a rádió vállalat pénzével művelnek.

A vállalat egyetlen szekciójánál összesen 21 sinecurista dolgozik, mint azt fentebb kimutattuk. Az előfizetési osztályon még nagyobb a fejtelenség. Dimitriu a vállalat vezérigazgatója törvényellenesen és az igazgatósági tanács akarata ellenére magának tartotta fenn az előfizetési osztály vezetését. A vállalat ezen osztály élére Dimitriu kívánságára fiatal igazgatót alkalmazott, akinek földrajz tanári diplomája van, de halvány fogalma sincs a könyvelésről és az előfizetések kezelésének technikájáról. Ez a földrajz tudós havi 32 ezer lejes fizetést huz anélkül, hogy pozitív munkát végezne. Fizetése nagyobb, mint aminőt egy tábornok, egy semmitől sem tanácsos, vagy miniszteri vezérigazgató kap. Röviddel ezelőtt ugyanezen osztályhoz új igazgatót szerződtettek. De miután kiderült, hogy ez sem ért a dolgokhoz, leszerződtettek egy „szakértőt” a bécsi rádiótól, abban a reményben, hogy ez egy-két hónap alatt rendet teremt az előfizetési osztályon. A bécsi fiatalember számára egy félmillió lejes honoráriumot állapítottak meg. Az előfizetési osztály vezetésénél tehát a következő költségvetéssel dolgozik a rádió-társaság:

1. A földrajz tudós: évi 384.000 lej.
2. A helyettese évi 216.000 lej.
3. A bécsi: 500.000 lej.

Ez összesen 1.100.000 lej egy évben, ami kétszázötven tízezer lejes summat képvisel.

A Dreptatea azzal fejezi be cikkét, hogy az előfizetések kérdésére még visszatér.

— Epehólyaghurutnál és sárgaságnál, epekő és epehomok eseteiben az otthoni ivókúra úgy válik igen eredményessé, ha a természetes „Ferenc József” keserűvizet reggel éhgyomorra, kevés forróvízzel keverve isszuk. Az orvosok ajánlják.

Fritz Rosenfeld

Tirili utca a világ körül

Pompás modern ifjúsági könyv 158 lej helyett 58 lej Lepage-nál Cluj. Postán utánvéttel. Kérjen teljes ifjúsági, karácsonyi és Judaica jegyzéket Lepage-tól Cluj.

Ajándék évkönyv-naptárat ad az Uj Kelet előfizetőinek

A polgári ujév alkalmával az Uj Kelet szerkesztősége és kiadóhivatala ajándéknaptárral kíván kedveskedni olvasóinak. Az Uj Kelet évkönyv-naptára rendkívül gazdag és változatos tartalommal fog megjelenni közel 200 oldalon. A tartalmi rész a szorosabban vett naptáryanagon, valamint a naptári és egyéb tudnivalókon kívül a zsidó és a világirodalom gyöngyszemeit foglalja magába, amely hosszú időre rendkívül élvezetes olvasnivalóval látja el az Uj Kelet előfizetőit. A szövegrészen kívül művészi kiállítású mélynyomásos illusztrációs rész is gazdagítja a naptár tartalmát, amelyben az év aktuális eseményei vonulnak fel a legkiválóbb fotóreportok alakjában.

A rendkívül gazdag és változatos tartalmu évkönyv-naptárt az Uj Kelet minden olyan előfizetője megkapja, aki 1936. december 31-ével nincsen hátralékban az Uj Kelet előfizetési díjával. A naptárt díjmentesen adjuk előfizetőinknek, csupán ke-

zelési díj és portóköltség fejében számítunk fel 10 lejt.

Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik igényt tartanak ezen évkönyv-naptárra, hogy legkésőbb december 25-ig jelentsék be kiadóhivatalunknál igényüket.

egyben mellékeljenek 10 lejt levelbélyegben a kezelési díj és portóköltség fedezésére.

Aki előfizetési díjával hátralékban van, kérjük, hogy egyidejűleg a hátralékos előfizetési díjat is juttassa el hozzánk, mert csak azon előfizetőinknek küldhetjük meg az ajándéknaptárt, akiknek előfizetési díja az év végéig rendezve van. Ugyancsak nem fogjuk figyelembe vehetni a december 25-e után beérkező igényléseket, mert a nagy előállítási költségekre való tekintettel csak annyi példányszámot nyomunk ki a naptárból, ahány jogos igénylés hozzánk addig az időpontig beérkezik.

Akikről nem szól a válságstatisztika

Furcsa párizsi egzisztenciák

Párizs, december 17. Ebben a furcsa városban formális ankét kell rendezni, hogy a válságról beszámolhasson az ember.

„Hogy megy az üzlet?” kérdem mingyárt kezdetnek Monsieur Colasse-t, a szolgát, a külügyminisztérium folyósóján, aki hivatalosan bejelenti látogatásomat. A kérdés nem helytelen itt, mert Monsieur Colasse, a „huissier” bár a külügyminisztérium szolgálatában üldögél napok óta a hangfogó linoleummal fedett folyósón, valójában ihletett művész. Pest vizben és olajban. Specialitása a festőművészet „à la manière de...”. Mappájába a legszebb Rembrandt, Boucher, Daurier és Gavarni rajzok rejtőznek, sőt csodás Frans Halsok is, valódi olajba festve: mind ezeket Monsieur Colasse rajzolta és festette sajátkezűleg. A mexikói követ vele festette meg lovasportréját, kivont szabályával; az elhunyt M. Gaiffier d'Hestroy, Belgium követe, regényes tájképeket vett tőle von Hoesch, a jó emlékezetben élő német nagykövet, valamint az egész Párizs sajnálatára a közelmúltban áthelyezett joviális lengyel nagykövet, Chlapowski, távozásakor emlékkül vett meg névtelen remekművet Monsieur Colasestól, aki, ezt hozzá kell tennem, olyan szerény ember, hogy egyetlen művét sem jegyzi névvel... Mindezek letintet nagyságai a Quai d'Orsay-nak. Elmentek, kérem, és az ujonnan jövők már nem tisztelik meg sürti rendeléseikkel Monsieur Colasse-t, aki kérdésemre panasszal felel: — Rosszak az idők, a diplomaták már nem támogatják a magas művészetet és nagy festőink, akik régebben mind az én kundschaftjaim voltak, most már látványosan ráérnek sajátkezűleg festeni...

A költő és a sorsharag

Igy szenved a festőművész a válságban. Mit szól azonban a költő? Az irodalompartolás korunkban nem költéses dolog. A krízist érintő kérdésekre a költő csak legyintett: — Ugyan, kérem: hát olvasnak ma még az emberek?!

Tényleg: megérik-e a krízis az irodalmi négerek társadalmában is? A kereslet ugyancsak nem szűnt meg. Csak tegnap olvastam a „Candide”-ben, Párizs e legolvasottabb színházi és irodalmi közönségében a következő hirdetés:

„Négres Lit. cédez vos pers, piéces de théâtre ét. sur écriv. contemp. à REMY ch. Iris, 22, r. St.; Augustin, Paris (Ind. pré.)” vagyis, hogy irodalmi négerek, akik költeményeiket, szindarabjaikat, vagy modern íróról szóló tanulmányaikat más írónak óhajtják pénzért átengedni, hogy az közöltesse őket saját neve alatt, forduljanak igényeik megjelölésével „Iris”-hez, — mely cég máskor szerelmi levelezések továbbításával és a diszkrét leánykereskedeleme közvetítésével foglalkozott...

A statisztika Párizsban 80.000 író mutat ki, világos, hogy ez a 80.000 nem csupa Mauriac. Igen sok közöttük az olyan, aki csak ír, de soha nem ír alá.

Nagy bessz a csudapiac

Megszenvedti a válságot minden művészember, még agy barátom is, a csudakereskedő, aki nem lovagvárak dísztermében tanúzik, mint őse Merlin Arthus udvarában, hanem bejegyzett cég és a földöntúli tüneményeket valahol a Quartier Latin szívében nyitott üzletben árusítja, mint a fűszeres a mazzolat.

— Ne is kérdezzé — feleli kérdéseimre bosszusan. — Ma egész nap nem adtam el mást, mint egy vacak kísértet egy teozófiai társulatnak; egy önműködő asztalkát, továbbá, Empire-stílusban, speciálisan a Bonaparte-család tagjaival való intim beszélgetések fogadására, s ha még hozzászámítom a mai rendelémhez azt az örültet, aki lovának keresett nálam egy kiló csudatevő szénát, ezzel ki van az egész napi forgalom!

— Pedig már az árakat is leszállítottam: nagy baisse van csudában! Már a legnagyobb attrakción sem megy: a székenülő nő, aki

egy revolverlövésre eltűnik, nem süllyed el, nem robban széjjel, megszűnik, semmivé olvad — s mindez ma leszállított áron 3000 frank! Kézelje el: ilyen olcsón megszabadulni egy nőtlől! És az emberek még sem veszik! Többet mondok: teljes kiképzés csudatevő fakirra fél nap alatt nálam ma mindössze 500 papírfrank; a hozzátartozó szögekkel kivert deszka fekvőhelyül, garantáltan veszélytelen, a csudalatos tük, mik tetszés szerint szurhatók az arca és így tovább, mind mélyen leszállított áron. A legnehezebb tárgyakat, mint médium levitációval egy méter magasba emelni minden hozzáértés nélkül; potom 2000 frank; bizalmas beszélgetés Nagy Ká-

rollal, Attilával, vagy bármely dedapa szellemével egy asztalka segítségével, mely elegáns, rozsdamentes nikkelezésű, szőnyegekkel, rejtett ajtókkal, hozzátartozó csudaoszlópokkal, mely hangokat hallatt, mindenkinek melegen ajánlható, csekély 300 frankért; heitoplazmák megdöbbenő nyüzsgöttese, amelyek fényképezhető alakot formálnak, 225 frank. De még a köznapi filléres áruim is: 5 frankért tyukhipnotizálás, 2 frankért bármely jelenlevő személy korának eltalálása, 1 frankért a világnaptár a fejben, minden történelmi eseményről megállapítani, hogy a hét mely napjára esett — az ember nem hinné: még ezek sem kelendők! (B. K.)

KÖZGAZDASÁG

Kényszeregyezséget kért az aghiresi Kramer-gipszgyár

Cluj, december 17. (Az Uj Kelet tud.) Az aghiresi Kramer gipszgyár a napokban a kényszeregyezési eljárás megindítását kérte a cluji törvényszéken. A bíróság még a hét folyamán döntést hoz a kérés elvi elfogadása felett.

Ertesülésünk szerint a vállalat öt év alatt fizetendő ötven százalékos egyezési kvótát ajánlott fel hitelezőinek. A cég összes tar-

tozásai mintegy nyolcmillió lejre rugnak. A tartozások közül majdnem hétmillió lej jelzálogfedezettel van biztosítva.

A vállalat két főhitelezője a Nemzeti Ipari Hiteletintézet, amely első helyi jelzálogbekelezéssel rendelkezik, a második egy cluji pénzügyintézet. E két hitelező együttes követelése hatmillió lejre rug.

Februárban lejár a Groedl-konzern és a hitelezők között létrejött Stillhalte-megállapodás

A nemzetközi faiparban vezető szerepet játszó Groedl-konzern, melynek Romániában is igen jelentékeny faipari érdekeltségei vannak, három évvel ezelőtt megállapodást kötött a konzern hitelezőivel. Ezt az egyezményt főleg azok a változások tették szükségessé, amelyek a közép-európai és nyugati irányító banktényezők közül bekövetkeztek. Ezeknek a változásoknak a nyomában a

Groedl-konzern finanszírozó csoportjaiban is eltolódások következtek be, amelyek az említett egyezmény keretén belül nyertek átmeneti rögzítést.

Az egyezmény értelmében a hitelező csoportok is tevékeny befolyáshoz jutottak a konzern széttagozó, hatalmas érdekeltségeinek irányításánál. Az egyezmény 1937 február közepén lejár és ezzel a dátummal a Groedl-vállalatok irányításában is igen jelentős változások fognak bekövetkezni. Mint-hogy a fatermelés helyzete az utóbbi időben részben a megjavult elhelyezési lehetőségek, részben a vezető vállalatok hathatós és egyöntetű együttműködésére következtek határozottan kedvezőbbé vált, másrészt a nemzetközi pénzpiacra is erős tökéletlenséget uralkodik, szakkörök szerint a Groedl-konzern feltétlenül előnyös feltételek mellett fogja tudni a Stillhalte-egyezmény lejártával kapcsolatos kérdéseket megoldani.

Fiatalt orvosot, vagy gyógyszerészt keres

gyógyszergyár tudományos orvosi propagandistának Ardeal részére. Feltételek: Perfekt román, német és magyar nyelvtudás. Részletes ajánlat fizetési feltétellekkel és bizonyítványokkal Rudolf Mosse S. A. Bucuresti I, Bdul Brătianu 22. „ORVOS” jelígre.

A szeszelosztási koncessziók miatt milliós kártérítéseket fizet a szeszmonopol

Bucuresti, december 17. (Az Uj Kelet tud.) A szeszelosztási lerakatok kérdése ismét előtérbe került az utóbbi időben. Nemrégiben a szeszszállítók egyeskedők indítottak országos mozgalmat annak érdekében, hogy a szeszszállítók szüntesse meg a monopol, mivel ugyanezt a feladatot és szerepet maguk a nagykereskedők is el tudják végezni, viszont az elosztóráktárak közbeékelődése a nagykereskedőket fosztja meg haszonlehetőségeiktől, most pedig a bíróságok vették fel napirendre a szeszszállítók kérdését.

Isme:etes, hogy annakidején, amikor a szeszszállítási koncessziók kiadására versenytárgyalásokat írt ki a szeszmonopol, bizonyos helyeken a szövetkezeteket favorizálta a monopol, másutt viszont ezek a szövetkezetek teljesen háttérbe szorultak egyes magánérdekeltségek mögött. Így történt meg, hogy oly rajonokban, ahol a legkedvezőbb ajánlatokat a koncesszió elnyerésére magánvállalkozók tették meg, szövetkezetek kerültek előtérbe, másutt viszont, ahol a szövetkezetek ajánlatai sokkal előnyösebbek voltak egyes magánosoknál, mégis magánvállalatoknak ítélték oda a koncesszió kiadását.

Előre látható volt, hogy ez a kétféle mérték még súlyos kártérítési perekbe fogja keverni a szeszmonopolt. Az egyik ily perben

már ítélet is hangzott el, amely milliós kártérítést fizetésében marasztalta el a monopolpénztárt.

Egy dorohoi-megyei vállalkozó szintén beadta ajánlatát annakidején a szeszszállítási koncessziók kiadására tartott versenytárgyaláson. A vállalkozó kártérítési kérése szerint az ő ajánlata volt a legkedvezőbb és a koncessziót neki is ítélték oda. Mielőtt azonban az árlejtési eredmény végleges lett volna, a szeszmonopol utólagosan olyan változtatásokat eszközölt az árlejtési feltételeken, hogy a koncessziót egy szövetkezeti alakulat kapta meg. Emiatt a vállalkozó nem kevesebb, mint 3 millió lej kártérítésért beperelte az iflvi törvényszék előtt a szeszmonopolt.

A bíróság a napokban foglalkozott az érdekes perrel és a szeszmonopolt 2,250.000 lej kártérítést és perköltségeket megfizetésére utasította.

— A Regal kávéház f. hó 20-án, vasárnap délután 1/2 órai kezdettel a Bné Jisrael zsidó diákegyesület és a Haggibbor futballszakosztálya javára műsoros teadélutánt rendez. A rendezvényre a zsidó ifjúságot ezúton hívja meg a Regal kávéház igazgatósága.

A Jidische Kleinkunst Bühne

folgyó hó 19-én, szombaton este

közkivánatra

megismélli előadását

Marghitán a Central Szállóban

Antonescu nagyjelentőségű tárgyalásai Leon Blummal, Gamelin tábornokkal és Delbosszal

Fényes ebédet adtak Antonescu tiszteletére a Quai d'Orsay. Románia hadfelszereléséről tárgyalt Antonescu a francia államférfiakkal

Ma Lebrun elnök fogadta kihallgatáson Antonescut

Párizs, december 17. (Rador.) Mihelyst megérkezett a francia fővárosba, Antonescu megkoszorúta az ismeretlen katonai emlékművét és azután Delbos külügyminiszter ebédre szóló meghívásának tett eleget. Ebéd után Antonescu elbeszélgetett Blum miniszterelnökkel, Chautemps-al, Gamelin tábornokkal és más előkelőségekkel, majd 17 órakor Chautempsnél, 18 órakor Blumnál volt magánkihallgatáson.

Párizsban általában különleges érdeklődés, állandóan hangoztatott szimpátia nyilvánul meg Antonescu külügyminiszter látogatása iránt. Ez tükröződik vissza a mai párizsi sajtóban is. Az összes lapok közlik a román külügyminiszter képét és méltatják a francia-román barátság fontosságát, valamint lojális voltát. Beszámolnak a lapok Antonescu jelentőségű tanácskozásairól Leon Blummal, Yvon Delbossal, Chautempsal, Alexis Leger külügyi államtitkárral, Gamelin tábornok vezérkari főnökkel és más személyiségekkel. Antonescu tegnap technikai jellegű tárgyalást folytatott a Quai d'Orsayn — írja a Le Matin — ahol különböző Franciaországot és Romániát érdeklő gazdasági kérdést vitatott meg

és hangoztatta Franciaország támogatásának fontosságát a román hadsereg felszerelése terén.

Saint-Brice, aki tegnap a Le Journalban lelkes cikkben méltatta a külügyminisztert és munkásságát, ma ilyen cím alatt irt cikket: „Romániának az az érdeke, hogy a francia-angol csoportra bizza magát“. A jelenlegi európai helyzetben — hangoztatja a cikk — a britek bebizonyították, mennyire ébernek örködnek, amikor egyetlen lendülettel több, mint hét milliárd frankkal felemelték aranytartálékukat. Barátunk, Románia megállapíthatja, hogy a francia-angol szövetség katonát, fegyvert és pénzt jelent s ez valami.“

A l'Oeuvre szerint Delbos tegnap személyesen ment a pályaudvarra, hogy vendéget, Antonescu román külügyminisztert fogadja. Ez a gesztus igen méltányolható.

Antonescu válasza Delbos beszédére

A Quai d'Orsayn adott ebéd rendkívül fényes volt és az elhangzott beszédek igen meleghangúak voltak. Delbosnak adott válaszában, aki nagyon megfelelő üdvözlő szavakat mondott. — Antonescu ezeket mondotta:

„Románia sohasem tudná visszafizetni Franciaországnak, amit az adott neki.“

A Petit Parisien Bourgeois aláírásával közöl cikket: „A francia-román tárgyalások igen szívélyes légkörben folynak és elsősorban Közép- és Kelet-Európára vonatkoznak.“

A békét fenyegető mind nagyobb veszéllyel szemben Bucurestiben és Párizsban szükségét érzik a két ország egymás iránti kapcsolatait még szorosabbá tenni.

Ezt a véleményt természetesen osztják a kisanant másik két fővárosában is. Mindkét részről azt kívánják, hogy ez a viszony mind konkrét formát nyerjen és még több eréllyel biztosítsa veszély esetén Románia védelmét. Tudatában e mind komolyabb politikai szükségleteknek, Antonescu sorra felkereste Prágát, Belgrádot és Varsót. Utjának Románia tradicionális politikáját folytatni volt célja, aminek változtatlan vezérelve: hűség a Népszövetség égisze alatt kötött szövetségek iránt. Ilyen szándék hozta Antonescut Párizsba

is. Látogatása a legmelegebb fogadtatásra talál diplomáciai körökben.“

A lapok egyöntetűen rámutatnak arra, hogy a külügyminiszter pénteken estig marad Párizsban. Tárgyalásai végeztével valószínűleg közleményt adnak ki, amely kifogja emelni a francia román érintkezés hasznát Európa mai súlyos helyzetében és a két ország viszonyának mind szívélyesebb voltát.

Ujabb jelentés szerint Antonescu ma

délelőtt felkereste a Quai d'Orsayn Delbost, majd 12.30 órakor kihallgatáson volt Lebrun elnöknel, aki ebédre is vendégül látta az Elysee-palotában a román külügyminisztert és nejét.

Daladier nyilatkozata a nemzetközi politikai helyzetről

Párizsi jelentés szerint a radikálszocialista párt végrehajtóbizottságának ülésén Daladier felszólalt és néhány szót mondott a nemzetközi politikai életéről. Hangoztat-

Pamfil Seicaru törvényjavaslatot készített az állampolgársági listák revíziójáról

A javaslat szerint olyan emberek ilnek állami pozíciókban, akiknek még állampolgárság sem jár

BUCURESTI, december 17. Pamfil Seicaru, a Curentul főszerkesztője, tegnap parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé, amely az állampolgári listák revíziójára vonatkozik. Seicaru törvényjavaslatát általános helyesléssel fogadták az összes román pártok.

A javaslat szerint a revíziót nem közigazgatási, hanem igazságügyi hatóságok fogják végezni. Pamfil Seicaru javaslatának indoklása így szól:

„A csatlót területeken a tömeges állampolgársági kérések között, a közigazgatási szervek helyet adtak számos olyan kérésnek is, amelyek nem feleltek meg a román állampolgárság elnyerésére vonatkozó törvényes szabályoknak. Megengedhetetlen, hogy ma, amikor súlyos intellektuális munkanélküliség van a román ifjúság körében, az állami hivatalokat és különböző fontos pozíciókat olyan emberek töltsék be, akiknek semmi közük sincsen ehhez az országhoz és az ország polgáiraival jogegyenlőséget élvezzenek.“

A javaslat indoklása természetesen rendkívül tetszik azoknak a köröknek, akik most egy új felszót kapnak az uszításra, nem kell azonban mondanunk, hogy az a kitétel, amely szerint „az állami hivatalokat olyanok foglalják el akiknek nem járna az állampolgárság“, a legutolsó demagógia.

December 25-én ül össze Clujon a Zsidó Nemzeti Szövetség 15. országrészi konferenciája

Nathan Bistrizki az országrészi konferencián

Cluj, december 17. December 25—26. és 27-én tartja meg Clujon tizenötödik országrészi konferenciáját a Zsidó Nemzeti Szövetség. Az elmúlt évi targumuesi konferencia óta nagy átalakulásokon ment keresztül a palesztinai építő munka, amelyek új feladatok elé állították és fokozottabb munkára kötelezik a Cionista Világszervezet összes tagjait, országos és helyi testületeit. Ennek jegyében ül össze a Szövetség ez évi konferenciája, melynek tanácskozásaira a galuti zsidó tömegek súlyos helyzete is rá fogja nyomni bélyegét.

A Zs. N. Sz. összes helyicsoportjaiban megtörténtek már a delegátus-választások és több, mint 150 megválasztott delegátus jelentette be részvételét. A különböző cionista pártok is nagy jelentőséget tulajdonítanak az idei konferenciának és ennek megfelelő előkészületeket tettek a konferencial munkára. A KIB megbízásából Reiter Károly folytatott a napokban előzetes tanácskozásokat Clujon a cionista pártok vezetőivel a konferencial tanácskozások előkészítése céljából.

A konferencia plenáris üléseit a cluji neolog óvoda nagytermében fogják megtartani, míg a bizottságok az iskola és a hitközség többi helyiségeiben fognak ülésezni. A delegátusok fogadtatására, elhelyezésére és a konferencia programszerű lefolyásának biztosítására intenzív tevékenységet fejt ki a cluji rendező bizottság, mely hetek óta állandó permanenciában van.

A konferenciának megkülönböztetett jelentőséget kölcsönöz Nathan Bistrizki és Keren Kajemeth Lőjiszraél jeruzsálemi fő-

delegátusának, a jeles palesztinai költőnek személyes részvétele. A KKL ugyanis az egész világon nagyszabású felvilágosító akciót indított be a Geluat Haarec, a föld megváltása eszméjének minél szélesebb körben való népszerűsítésére és tudatosítására. Az akció élén Nathan Bistrizki áll, aki a KKL propaganda-osztályának a vezetője és európai utja során Ardeal zsidóságát is meglátogatta. Bistrizki különösen az ifjúság nevelése terén fejtett ki nagy tevékenységet és a zsidó ifjúság körében világszerte nagy népszerűségnek örvend. Bistrizki személyében azonban nemcsak a KKL delegátusát, hanem a fiatal palesztinai irónmezdek egyik legerőteljesebb és legjelesebb reprezentánsát is üdvözli az ardeali cionista társadalom. Bistrizki a palesztinai chaluc-nemzedék költője és regényírója. Ő maga is ehhez a nemzedékhez tartozik.

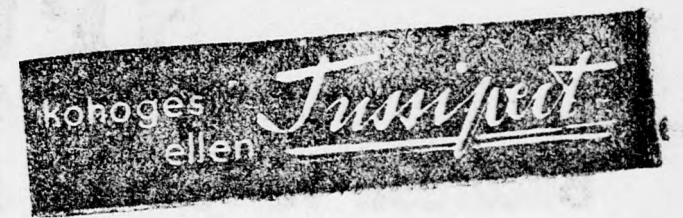
Nathan Bistrizki cluji látogatásának programja a következő:

December 25-én, pénteken este Oneg Sabbath keretében tart előadást.

December 26-án, szombaton a Jom Ha-noar, az ifjúsági nap keretében a hebraizáció és hachsarah kérdéseiről beszél.

December 27-én, vasárnap a konferencia plenáris ülésén „A föld és a KKL-munka kérdése“ címmel tart előadást. Ezenkívül a konferencia a KKL-bizottságának szombat éjszakai ülésén is részt vesz és a bizottság tagjainak, valamint a KKL-biztosoknak a gyakorlati KKL-problémákról fog beszámolni.

Bistrizki a cluji konferencia után Oradeát és Timisoarát is meglátogatja.

ta, hogy Franciaország szoros kapcsolatokat tart fenn Angliával, az Egyesült Államokkal, a kisanant államaival és a Szovjetunióval. Daladier emlékeztetett arra, hogy a világ ez évben 200 milliárd frankot fordított fegyverkezési célra. Franciaország a békét akarja, de éppen ezért erősnek kell lennie. A hadügyminiszter kijelentette, hogy

a kormány és a baloldali, valamint szélsőbaloldali pártok minden elengedhetetlen hitelt megadtak a nemzetvédelemnek.

Rámutat arra, hogy nem volt szó a katonai szolgálat leszállításáról, sem a hadfelszerelési kiadások csökkentéséről. A mai katonai szolgálat 600 ezer embernyi hadsereget biztosít Franciaországnak. A végrehajtóbizottság ezután határozati javaslatot fogadott el, amely helyesli a kormány politikáját teljes támogatást nyújt annak nemzetvédelmi munkásságában.

Bevezetik Svájcban a negyedik hivatalos nyelvet

Negyvenhatezren beszélik Svájcban a romansch nyelvet

Berlin, december 17. Svájcban lehetséges, nemsokára bevezetik a negyedik hivatalos nyelvet. A svájci szövetségi parlament legutóbbi ülésén Engadin kanton képviselője azt az indítványt terjesztette elő, hogy amennyiben a szövetségi alkotmány módot nyújt rá, az engadini hegyvidék külön nyelvének számító nyelvjárását, a romansch-ot, vagy másként latin nyelvet vegyék fel negyediknek a köztársaság három hivatalos nyelve, a német, francia és olasz mellé. A kormány az indítvány tanulmányozására parlamenti bizottságot küldött ki és a bizottság jelentése alapján döntenek az engadini nyelvjárás kisebbség kívánságáról.

A romansch nyelv a régi provinciális latinok rhaeto-román tartományok elzárt hegyi völgyeiben minden másnál tisztábban megőrzött maradványa. A lakosság ezt a nyelvet beszéli Engadin legnagyobb részében, azonkívül Graubünden kanton, sőt az osztrák Tirol bizonyos vidékein is. A romansch valamikor sokkal nagyobb területet foglalt el. De idővel a déli részeket az olasz, az északiakat pedig a német nyelvjárások hódították el. A romansch nyelvterület kantonális középpontja Churban van, bár a város maga erősen elnémetesedett. Még a mult század vége felé alakult meg a Lia Romanscha. Ennek a szövetségnek vagy ligának köszönhető, hogy 1880-tól 1935-ig a romansch nyelven beszélők száma 36.700-ról 46 ezerre emelkedett.

A romansch nyelvnek igen fejlődő irodalma van. Churban romansch nyelven napilap jelenik meg, az iskolákban tanítják a romanscot. Az engadini falvak községi iskoláira és községházaira romansch nyelven van felírva: Scuola Comunela — Chesa Comunela. Az utjelző táblákon mindenütt van romansch nyelvű felirat és a völgyek lakói az inkább ófranciásan vagy provansziul hangzó: Dieu s'allegra-val köszöntik egymást, ami körülbelül ezt jelenti: Isten adjon neked boldogságot!

— KKL-teadélután. A Cristal Palace igazgatósága december 20-án, vasárnap délután a KKL javára műsoros teadélutánt rendez. A műsor keretében Fischbein Judith, Lázár Judith és Mózes Médi karikás táncossal, Fischbein Judit groteszk táncossal, Székely Duci zongoraszámmal fog szerepelni. Eltekintve a nemes céltől, a KKL eddigi teadélutánjainak hangulata garancia arra, hogy a cluji zsidó ifjúság ezuttal is kitünően fogja magát érezni.

HIRDŐTÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELENTBEN

SPORT

Bucuresti versenyzok gyoztek a brasovi Ivria asztalitenisz-versenyen

A ferfigyesben Marcus Aurora, a noiegyesben Angi Adelstein Aurora lett első

Cluj, december 17. (Az Uj Kelet tud.) Mint azt már megirtuk, december 13-án vette kezdetét Brasovban az Ivria rendezésében a Vágó András kupáért kiirt asztaliteniszverseny, amelyen a bucaresti játékosok teljes számban vettek részt. Ezzel szemben Transilvania területéről, a rendező egyesület teljes gárdáján kívül alig vett részt a versenyen nevesebb játékos. Érdekes, hogy a versenyen a cluji Haggiborból kilépett és Bucarestbe költözött Erős Géza is résztvett, aki a Sporting Bucuresti színeiben indult.

A versenyen az összes számok igen népes mezőnyöknek örvendek. A csapatversenyben nyolc együttes, a ferfigyesben 37 versenyző indult. Eredmények:

Csapatverseny. A döntőbe az Aurora és Sporting csapatai kerültek. A döntőt vasárnap délután játsszák a Bucarestben.

Férfigyes:

1. Marcus Aurora Bucuresti.
2. Izsáki Sporting Bucuresti.
3. Schapira és Rapaport.

Női egyes:

1. Angi Adelstein Aurora.
2. Hausi Davidescu Aurora.
3. Kurta Ivria.

Ifjúsági:

1. Mandi Moscovici Aurora.
2. Schapira Aurora.

Női páros:

1. Adelstein-Davidescu Aurora.
2. Kurta-Strom Ivria.
3. Marcovici-Abramovici Aurora.

Vegyes páros:

1. Adelstein-Marcus Aurora.
2. Davidescu-Vermont Aurora.
3. Strom-Weissfeiler Ivria.

Férfigyáros I. oszt.:

1. Erős-Izsáky Sporting.
2. Brántigan-Kiss Kolping.
3. Vermont-Moscovici Aurora.

Férfigyáros II. oszt.:

1. Popovici-Marcovici Aurora.
2. Hagi Vasiliu-Gunopol (Orfeus).

Férfigyáros II. oszt. (32 induló):

1. Goldfinger Ivria.
2. Popovici Sporting.
3. Poenaru Bordea Sportul Studentesc.
4. Rusu Victor Sportul Studentesc.

A verseny rendezése, valamint a versenyzők fogadtatása és ellátása kellemes feladást kéltett.

Palesztinában is játszik a bucaresti CFR, illetve az FC Rapid

Cluj, december 17. Tegnap számunkban ismertettük az oradeai CAO-Crisana vegyes részletes turáját. Az oradeai csapaton kívül, mint közöltük, a bucaresti CFR, illetve új nevén az FC Rapid is turára megy.

A bucaresti vasutas együttes december 23-án játssza első mérkőzését Beyrutban az FC Renaissance ellen. December 26-án a bucaresti futbalcsapat Tel-Avivban a Hapoel együttesével mér össze erejét. A tura további állomásai: December 27 DHP Damaszkus, december 30 Tel-Avivban a város kom-

bináltjával, január 2-án Jeruzsálemben, január 3-án Beyrutban, január 9-én Istambulban a Galata Serai-al, január 10-én Istambul kombináltjával játszik az FC Rapid. Az együttest a tegnapi között tizenegy játékos élén Konrad Kálmán edző vezeti.

December 19. és 20-án Galajában lesznek az országos ökölvívóbajnokság döntői. Az

Megjavultak Palesztina felé a romániai faexport lehetőségei

Tel-Aviv, december 17. Az itteni fapiacon a romániai faexport részére most igen kedvező helyzet teremtődött. A faanyagfogyasztás most újból nagy lendülettel indult meg, mivel a folyó év április havában megkezdődött arab mozgalmak majdnem teljesen megszüntek, minek következtében újból megindult a bevándorlás és nagyarányú narancs-export vette kezdetét. A bevándorlás növekedése természetesen szükségessé teszi az építkezést, amely máris kezdetét vette.

Hogy az arabok mozgalmá mennyire káros volt Palesztina gazdasági életére, az ifjúnak a következő adatokból: 1935 első hat hónapjában a faanyagimport értéke 500.137 LP volt, ami folyó év első felében 100.364 LP-re esett vissza. Ebből a mennyiségből Románia a múlt év első felében 120.930 köbméter különféle faanyagot exportált, amely mennyiség a folyó év hasonló időszakában 57.260 köbméterre redukálódott. Hasonló a helyzet a narancsexportnál is, mult év első felében exportáltak 8.250.000 láda naracs, ami f. év hasonló időszakában 5.250.000-re esett vissza. Azonban itt is most már egy jelentékeny javulás észlelhető, a narancskivitel napról-napra növekszik.

A magánosokon kívül a kormány is különféle állami építkezések foganatosítását vette tervebe, ami természetesen növeli a faanyag-fogyasztást. Így többek között jelentékenyen felemelik a katonai csapatok létszámát, amit

1936. évi román ökölvívóbajnokság döntőt december 19-20. napjain Galajában rendezik meg. A döntő mezőnye a kerületek közötti mérkőzések után véglegesen kialakult. Kerületekként a következők szerezték meg a döntőben való indulás jogát: Muntenia: Rodan, Gaspar, Rosca, C. Stefanescu, Ionescu, Tofan, Stănescu. Banat: Indra, Gilice, Savici, Istrate, Tóth, Lungu, Nisu. Dunarea de Jos: Stefaniti, Gheorghe, Cavadia, Anghel, Jelesneac, Serban. Moldova: Florescu, Arcu, Bănescu. Transsylvania: Dorian-Daróczy. Bucovina: Drac. Oltenia: Cionoiu. Dobrogea: Poja. Országgrészlünk mindössze egy versenyzővel van tehát képviselve a döntőben. Az bizonyos, hogy ha az elődöntőben nem éppen a legerősebb kerülettel sorsolják össze ökölvívóinkat, többen is bejutottak volna a végküzdelembe, de ez mitsem enyhít azon a tényen, hogy versenyzőink nagyot fejlődtek — visszafelé.

az ország zavartalan gazdasági fejlődése tesz szükségessé és már meg is kezdték több laktanya építését.

Az itteni összes raktárakban a készletek a legminimálisabbra lefogytak, ami szintén az arab mozgalmaknak a következménye és most lázas érdeklődés indult meg épületfaanyag iránt.

Ennek megfelelően természetesen az árak is felszöktek. Egy héttel ezelőtt az építőanyag ára köbméterenként LP 3—3.200 volt, ami az utóbbi napokban LP 3.400—3.500-ra emelkedett. Tudtommal az UGIR-ban tömörült exportörök is felemelték az árakat cif 40 sh-ról 45 sh-ra. A narancsláda árát még nagyobb áremelkedés észlelhető. Az idény kezdetén a narancsláda ára 42 mls. volt, ami ugyszólván máról-holnapra 50 mls-ra emelkedett. Tekintettel a nagy narancstermesre, közeli újabb áremelkedés igen valószínű. Vannak egyes faanyagválasztékok, melyeknek az árai az utolsó három hónapban 50—60 százalékkal emelkedtek. Ennek nem kizárólag az az oka, hogy az exportállamok rendre felemelték az árakat, hanem ehhez hozzájárult az is, hogy jelentékenyen megrögzült a szállítási költségek Haifából Tel-Avivba.

Osszegezve a fentieket, a helyzet ma az, hogy igen nagy kereslet indult meg faanyagban, ami minden jelenség szerint még fokozódni fog.

Ch. L.

ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Charles Boyer (a „Mayerling“ Rudolf trónörökös) legjobb szerepe a Kitaszitva c. rendkívül érdekes párizsi történetben. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírű adó.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

3 film egyszerre: I. 13-ak rejtelme. Bűnügyi film. Ginger Rogers-sel. II. Ellopott szerda. Fotóriporter. Vigjáték román és magyar feliratokkal. Szőke Szakáll, Hajdu E., Erna Rubinstein, Hans Riemann. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órákor.

A MUNKAS MOZGÓ MUSORA:

Pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órákor: I. Az ének szárnyán. Film-operett a newyorki Operaház tagjával: Grace Moore. II. Hiv a dzsungel. Izgalmas kalandfilm. Fősz.: Harry Piel. A vasárnap előadásokon visszamaradni nem lehet.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, december 18.

Bucuresti. 6.50: Torna, zene, szakelőadás, hírek. 13.15: Lemezek. 18: Rádióénekkar, előadás, hírek. 19.10: A zene folytatása. — 20.10: Filionescu zongora- és Truzcanu futballművész játéka. 20.40: Weber: Oberon nyitány lemezekben. 21.10: Weber: A bűvös vadász. 3 felvonásos opera. 23: Vendéglői zene.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Ifjúsági közlemények. 13.05: Balaljakzenekar. 13.30: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.40: Hírek. 17.15: Mese. 17.45: Hírek. 18: Csevegés, hegedű zongorakisérel. 19: Sportközlemények. — 19.30: Szalonötös. 20.30: Weber: A bűvös vadász, dalmű. 21.25: Hírek. 22.40: Küllügyi negyedóra. 23.45: Cigányzene. 24: Hírek angol nyelven. 24.05: Tánclemezek. 1.05: Hírek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésekre egy azó 2 lej, vasatagban betível 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Negru Voda 15. **Üzlethelyiség,** 2 szoba, konyha, mellékhelyiség külön telken január 1-re kiadó. Érdeklődni Ludvignál, Prof. Marinescu 64.

Fényes benősülési lehetőség. Havi 12—15 ezer lej biztos és állandó állásra tehet szert olyan zsidó vallású, 32—34 éves, nagyműveltségű fiatalember, aki lehetőleg németül, románul és franciául is tud, nősülés esetén. Ajánlatokat e lap kiadójába „Gyári vállalat” jellege alatt.

Kereskedelmi levelező, aki román-német-magyar nyelvben perfekt levelező és gyorsíró, azonkívül jól levelezik francia, angol és olasz nyelven cluji cégnél, állást keres. Cim a kiadóban.

Biztos jövő. 26 éves leánynak olyan művelt férj keresek, akinek részére tekintélyes és szép jövedelmű állást biztosítanék gyáramban. Megkereséseket a kiadóba a „40 év körüliek” jellegére.

Zongorán tanítok butorozott szoba ellenében. „Modern” jellegre.

Két temperamentumos leány vagy fiatalasszony kerestetik, aki jiddisül tud és egy jiddis műkedvelői színelőadások szerepelti tudna. Jelentkezés Teszlernél, Uj Kelet nyomdában, d. e. 10—2 között, vagy Str. Paris 47. Páléknál.

Azonnalra keresünk akvizitort és pénzbeszedőt, fixfizetésről is lehet szó. Thora Im Derech Erec Iclod, jud. Somes.

Hozomány helyett előkelő pozíciót, jó fizetést biztosítanék olyan 34—37 év körüli, kereskedelmileg képzett, esetleg ügyvéd, vagy mérnök részére, aki a hazai három nyelvet bírja és esetleg franciául is tud, azon esetre, ha hugomat feleségül veszi. Levelek „Országos vállalat” cim alatt a kiadóban.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba fűrdőszobával. Decebal 51.

Gondos nagybácsi vagyok, zsidó szellemben neveltem szép, csinos 18 éves unokahugomat és vezető állásban levő intelligens, 27 éves unokaöcsémet, akik számára ezuton keresek házasság céljából ismeretséget. Unokaöcsém megfelelő hozományra reflektál, unokahugomnak viszont egzisztencia alapításához megfelelő hozománya van. Megkereséseket „Szigoru vallásos” jellegre a kiadóba kérlünk.

Orvosi rendelő és várószoba teljesen felszerelve kiadó. Dr. Lórenczné, Petru Maior 11

Fűzők, melltartók és művirágok a legszébb kivitelben Schönfeld Hédi szalonjában készülnek. Economia könyvre is. Regele Ferdinand 11, I. emelet.

Rövid keresztúros bécsi zongora, 14 [ ]-os belöldi perzsaszőnyeg elköltözés miatt sürgősen eladó. Érdeklődni: Büffé, Memorandum-lui 8.

Az év legnagyobb sikere

MICHAEL SOLOCHOW:

A Csendes Don Trilógia

I. kötet: A csendes Don 314 oldal
II. kötet: Viharos napok 320 oldal
III. kötet: Kozákok lázadása 292 old.

Most már kapható a teljes mű!!!

Az első nagy és elfogulatlan regény Oroszország átalakulásáról.

EPOCHÁ.

Mindenki, aki fölött rendelkezik és a szegény ember is a jól végzett munka gyümölcsét élvezi öreg korában, ha életbiztosítást köt és vagyont is biztosítja. Csakugy érezheti magát biztonságban

Tűz, földrengés, villám, jégverés és egyéb elemi csapások

okozta károk ellen, ha a

„NAȚIONALĂ”

Általános Biztosító Társaságnál köti meg biztosítását.

A társaság alapított 1882-ben, teljesen befizetett alaptőkéje 25.000.000 lej. Tartalék- és biztonsági alapjai az 1934 dec. 31 évi zárszámadás szerint 210.188.329 lej tesznek ki és művelik az összes biztosítási ágazatokat és pedig a fentiekben kívül baleset, betöréscsopás, autózavartosság, üvegtörés és szállítvány biztosításokat is elfogad. Képviselet minden városban van.

A cég bejegyeztetett az iflvi törvényszéknél 7—1884, sz. alatt. Alapítási okirat közzétett Mon. Of. 245—1882, valamint a módosítások a Mon. Of. 44—1888, 13—1890, 12—1906, 11—1907, 106—1919, 41—1921, 118—1924, 43—1931, 50—1931, 163—1933 és 172—1933 számában.

HIREK

— Skarlátjárvány Clujon. A városi orvosi hivatal jelentése szerint Clujon skarlátjárvány van, ha nem is nagy mértékben, de az eddig bejelentett 95 skarlátos megbetegedés már járványszámba megy. Ebben az évben különben is a szokottnál nagyobb számban fordultak elő skarlátos megbetegedések. A városi orvosi hivatal 544 esetet tart számon, de lehetséges, hogy sokat voltak, akik nem jelentették be. Egész év folyamán 17 halálos kimeneteli skarlátmegbetegedésről tud az orvosi hivatal. Diftéria és tifusz aránylag kisebb számban fordult elő. A járványkórházban jelenleg négy tifuzos és hat diftériás beteget ápolnak. Az év eleje óta 100 tifuzos és 48 diftériás megbetegedés fordult elő Clujon, amelyek közül 10, illetve két halálos kimeneteli volt.

Finom porcellánok
eredeti kobalt, ezüst díszítványok és szervizek, kristályok és evőeszközök legolcsóbb beszerzési forrása:

„PAX” Cluj, C. Victoriei 6.
Képzőművészeti művészeti kivitelben, olcsó árban.

A nők után
a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószerve mindeneműl saját szag iránt eltoplottak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel nem hívni figyelmét erre a kinos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalánító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegekben valódi, kímérve nem kapná.

— Ujabb katonai intézkedések Németországban. Berlinből jelentik: A Havas jelentése szerint a Stuttgartban székelő ötdik hadosztály körzetébe tartozó helyőrségekre újabb katonai különítményeket irányítottak. Több gyalogezredről van szó, amelyek hivatala annak kiegészíteni a legutóbbi törvények által felállított hadtestek létszámát. Ezek az intézkedések — mondja a Havas tudósítója — nem birnak rendkívüli jelleggel.

— Chanuka-ünnepélyek Timisoaran. Három ünnepély keretében hódolt a timisoarai zsidóság a Makkabeusok emlékének. A Zsidó Otthon keretében megtartott ünnepély nagy eseménye F. Bárdi Teréz színművésznő szavaltat volt, aki nagy művészettel és bensőséges átérzéssel eredeti héber és magyar fordítású zsidó költeményeket adott elő. A héber dalkat közlő Manuella, Samuel Hanagid és Bialik költeményeiből szavalt, majd Erdélyi József és Becski Irén költeményeiből adott elő óriási sikerrel. Vasárnap délután két chanuka-ünnepély is volt Timisoaran. A zsidó liceum tornatermében a ZsNSz ifjúsági szervezetei tartották meg nagyszabású chanuka-rendezvényüket. A liceum énekkórusa dr. Eisikovits Miksa tanár kitűnő vezetésével héber dalokat adott elő, majd Mezei Klári mondott prólogust. A liceum leány növendékei Winkler Janka nagyszerű vezetésével szép tornamutatványokat produkáltak. A Feuerwerker-testvérek héber dialógust adtak elő és a két tehetséges gyermeket melegen ünnepelte a hallgatóság. A Hasomer Hacair tagjai chaluctancót mutattak be, majd három részből álló előkép következett. Katz Salamon főként ősi héber melódiákat adott elő nagy művészettel, majd a Hatikva hangjaival ért véget a kitűnően sikerült ünnepély. Ugyancsak vasárnap délután zajlott le az első kerületi hitközség chanuka-ünnepélye is. A bevezető beszédet Nyiri Jenő vezérigazgató, hitközségi elnök tartotta, aki lendületes előadásban emlékezett meg a Makkabeusokról és mutatott rá a mai zsidó kulturfeladatokra. Katz Salamon főként ősi héber dalokat adott elő nagy sikerrel Scheibling Károly nagyszerű kísérete mellett. Az ünnepi beszédet Wider Mordechaj tartotta, aki chanuka jelentőségét méltatta remek előadásban. Morvai László liceumi növendék héber verset szavalt nagy sikerrel, majd a belvárosi templom énekkara Papier kántor vezetésével két dalt adott elő.

— Szivélyes keretek között vettek búcsút a görög kormány tagjai Rascanu volt athéni követőtől. Athénből jelentik: A lapok kiemelik, milyen szivélyes keretek között vettek búcsút a görög államférfiak Langa Rascanu távozó román követőtől Metaxasz miniszterelnök ebédje alkalmával. A miniszterelnök pohárköszöntőjében méltatta a román követ általa kifejtett munkásságát és poharát Románia uralkodója, valamint Rascanu nejeinek egészségére ültette. Rascanu viszont poharát György király és a miniszterelnök egészségére, valamint a görög nép fejlődésére emelte.

— A Zsidó Diáksegélyző kulturstje Baia-Maren. Folyó hó 21-én, hétfő este 9 órakor a színházban nagyszabású kulturstjet rendez a Diáksegélyző. A Diáksegélyző kulturstjei mindenütt felejthetetlen társadalmi eseményezésbe mentek és előrelátó hatólag Baia-Maren is komoly érdeklődést fog kiváltani. A kulturstjet dr. Barna Samu nyitja meg. Bevezető előadást tart: dr. Hamburg József, a Diáksegélyző elnöke. Salamon Ernő verseiből szaval Janovitz Eva, Boskovits Sándor „A zsidó zene” címen tart felolvasást. Csehi Gyula kulturtörténeti esszéjét olvassa fel. Brassai Viktor és Adler Hubert eredeti verseiből és fordításaikból szavalnak. Szirmai István konferál. Hegedűsölőt játszik: dr. Farkas Tibor. A Diáksegélyző kulturstjére ezúton is felhívjuk a város zsidóságának figyelmét.

— A városi orvosi hivatal ultimátuma. A városi orvosi hivatal felszólította a csatornázott városrészen lévő házak tulajdonosait, hogy 30 napon belül angol rendszerű W. C-t szereljenek fel. A háztulajdonosok között nagy felzúdulás van emiatt, de főleg a kisebb jövedelmű házak tulajdonosai zúgolódnak, mert egy hasonló beruházás legkevesebb 12 ezer lejbe kerül, amit szerintük ilyen rövid idő alatt nem tudnak előteremteni. A háztulajdonosok valószínűleg kérelemmel fognak fordulni a városi orvosi hivatalhoz, hogy az időpontot halasszák el valamivel, hogy lehetővé váljék számukra a rendelet végrehajtása.

ROYAL slágermozgó. Ma, pénteken premier!

CHARLES BOYER

(A „Mayerling” Rudolf trónörököse) legjobb szerepe a

Kitaszitva

c. rendkívül érdekes párizsi történetben.

— Kimélyült a jóbaráti viszony Németország és Magyarország között. Berlinből jelentik: Kozma magyar belügyminiszter tegnap visszautazott Budapestre. Kozma kijelentette, hogy látogatása kimélyítette a Németország és Magyarország közötti baráti viszonyt.

— SZUBVENCIÓT KÉR A ZSIDÓ HITKÖZSÉGEKNEK A KÖZPONTI ZSIDÓ TANÁCS. Bucurestiből jelentik: A román-zsidók központi tanácsának tagjaiból alakult küldöttség: dr. Nemerover főrabbi, dr. Fischer Tivadar és dr. Fildermann megjelentek Iamandi kultuszminiszter előtt és kifejtették, hogy az államnak szubvenciót kell adnia a zsidó felekezeteknek is.

— Csak demonstratív jellege van a bucaresti és iasi medikus sztrájkoknak. Bucurestiből jelentik: A bucaresti és iasi orvoskari diáksztrájkoknak csupán demonstratív jellege van. (Szombaton a diákok megszüntetik a sztrájkot.

— Minden tüntetést és gyűlést betiltottak Bulgáriában. Szófiából jelentik: A volt politikai pártok manifesztumot akarnak intézni a néphez, amelyben arra szólítják fel, hogy harcoljon a kormány leváltásáért. A rendőrség minden tüntetést és gyűlést betiltott. Az ellenszegülőket börtönbüntetéssel sújtják.

— Sulyos verekedés Clermont-Ferrandban kommunisták és a francia szocialisták tagjai között. Párizsból jelentik: Doriot, a francia szocialpárt főnöke tegnap Clermont-Ferrandban járt és pártja ottani tagozati vezetőivel tárgyalt. Elutazása után Doriot híveit kommunisták támadták meg a Jaude téren. Rendkívül heves verekedés keletkezett, több üzlet kirakatát bezúzták, a beavatkozott rendőrök közül ötöt súlyosan bántalmaztak. Több lefegyverezést eszközöltek.

— Kommunisták tüntetési kísérlete a londoni német követség ellen. Londonból jelentik: Szerdán este kommunisták próbáltak tüntetni a német nagykövetség előtt, de a rendőrök szétszórták a tüntetőket.

Siruhák

hozott és saját anyagból hősgek részére a legújabb divat szerint speciális kivitelben:

Mózes Andor

CLUJ, Str. Memorandului 2. szám.

— Huszezer új repülő katonát soroztak be az angol haderőbe. Londonból jelentik: Sir Samuel Hoare, az admirális első lordja tegnap este az angol fegyverkezéssről beszélt és rámutatott arra, hogy a bit hadiflotta elérte a 200.000 tonnát. A légihaderők számára való sorozás sikeresen halad. Ez évben 20.000 új repülőkatonát soroztak be.

GÁZKÉPZŐDÉS ellen

számos szer létezik, de csak kevés hat annyira, mint a LEOPILLS. Ez a kizárólag növényi anyagok kivonataiból készült szer a legrövidebb időn belül elmulasztja a kellemetlen jelenségeket.

A legbiztosabb szer gázképződés ellen a

LEOPILLS

Dobozokban 30 és 80 letről mindegyik gyógyszerárban és drogériákban kapható.

Leopills kizárólag növényi anyagokból készült hashajtó.

— Öt évi fegyháza ítélte a visszaeső betörtöt a cluji törvényszék. A cluji törvényszék ma ítélkezett Pasca Teodor rovtomultu betörő bűnügyében, aki ez év nyarán több kereskedőnél betöréses lopásokat követett el. Pasca csak nemrég szabadult ki az aiudi fegyházából, ahol hároméves bűntetését töltötte ki. A bíróság büntetésnek találta Pascat és mint visszaesőt öt évi fegyháza ítélte. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint az elitelt fellebbezéssel éltek.

— Ujra Motta lett a svájci szövetség tanács elnöke. Bernből jelentik: A svájci szövetségi közgyűlés 1937 évre Mottát választotta meg a szövetség tanács elnökévé. Alelnökké Baumant választották meg.

— A HABSURG TRAGEDIA Bruno Brehm világhírű történelmi regénye. Eddig megjelentek: Igy kezdődött (Apis és Este). Füzve 172, kötve 231 lej. A kétfejű sas lehall. Füzve 172, kötve 231 lej. Nemsokára megjelenik a befejező kötet: Ez lett a vége (Brest-Litovsktól a békekötésig). Füzve 172, kötve 231 lej. Lepagenál Cluj. Vidékre utávvétellel azonnal.

— Orvosi szakülés. A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület fő hó 19-én, szombaton este 7 órakor a Zsidó kórházban 98-ik szakülését tartja a következő tárgysorozattal: Dr. Roth M. egyet. m. tanár: Sebészeti esetek bemutatása. Dr. Fenichel M. igazgató-főorvos: Belgyógyászati betegbemutatás. Orvosvendégeket is szívesen lát az elnökség.

— Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné Somogyi Ilona dr. szemorvos külföldi utjáról hazaérkezett és rendelését újból megkezdte. Calea Marechal Foch 53. d. u. 4-6-g. Telefon 4-55.

— DECEMBER 19. Minden zsidó kísérje figyelemmel e dátumot. Ekkor lesz a Poale Cedek aggenhazá javára rendezendő tánc-csál egybekötött nagy műsoros estély. Az elsőrangú műsoron kívül kitűnő zenéről és elsőrangú büfféről gondoskodva van. Aki az aggenhazában ellátott 24 elaggott zsidó fenntartásához hozzá akar járulni, ott lesz ez estélyen.

— Dr. Darvas ödön előadása Targumurenen. December 21-én, hétfőn este 9 órakor az Ayoda klubban a nemrég Palesztinában járt dr. Darvas ödön: Palesztina arab problémák címmel fog előadást tartani. Az előadásra, — melyet nagy érdeklődés előz meg — ezúton hívja meg az érdeklődőket az Ardeali Zsidó Nemzeti Szövetség targumuresi helylucsoportja.

Önagysága nem hibás...

de a legszebb énekszó is elforzol, ha a csövek nem bírják a munkát.

UJ TUNGSRAM CSÖVEKSEL ismét remekül szól rádiója.

Megbízható, elegáns és olcsó

ruhát

csak

Silberger Ernő

ujjonnan megnyitott uridivat szabószalonja készít C. Reg. Ferdinand 2/a Dus szövetraktár. Platsintár felett.

Viktoria, vagy amerikai gépet

kerestünk megvételre.

Ajánlatokat ármegjelöléssel a kiadóba kérünk „Jó állapotban” jelíggel.

UJ KELET Legújabb hírek

A Népszövetség tanácsa is a kategórikus benemavatkozás mellett döntött a spanyol belháboru ügyében

Leon Blum szerint Franco tábornokot nem lehet hadviselő félnek elismerni. Meghúsult a fogolykicserélesi akció

Megoldódott a katalán kormányválság

Genfi jelentés szerint népszövetségi körökben nem titkolják, hogy a spanyolországi események igen könnyen európai háborút okozhatnak. Ez elsősorban arra az esetre vonatkozik, ha a kormányok tovább folytatják titkos támogatásait. A régi nemzetközi jogszabály hangoztatja: „Egyetlen államnak sincs joga ahhoz, hogy egy másik állam belügyeibe avatkozzon”. A jogszabály említése a népszövetségi határozatot komoly figyelemzetéssé alakítja. A tanács nem elégedett meg ennyivel s a londoni határozatok értelmében nyitandó ellenőrző eljárást s az angol-francia békeközvetítést helyeslően vette tudomásul. A népszövetségi tanácsülés határozata után a nemzetközi helyzet így alakul: Franciaország, Anglia, Oroszország elfogadták, Portugália nem hajlandó elfogadni a határozatot. Németország és Itália pedig különvéleményt hangoztatnak.

Egyébként diplomáciai körökben ma is Blum miniszterelnök nyilatkozatával foglalkoznak, melyet a News Chronicle című angol lapnak adott a benemavatkozás kérdésével kapcsolatban.

A francia álláspont szerint a hadviselő feleket megilletés jogok nem illetik meg Franco tábornokot s minden megteendő az ellenőrzés mentől hathatósabb megvalósítására.

Blum miniszterelnök igen súlyosnak tartja a német és olasz beszivárgást a Baleari és Kanári szigetekre, valamint Marokkóra. A helyzet egyformán veszélyes Franciaországra és Angliára s véleménye szerint európai háborura kerülhet a sor, ha a benemavatkozásra vonatkozó határozat eredménytelen marad.

Karácsonyi fegyverszünet közvetítésére kérték fel a pápát

A Le Matin bilbaói távirata szerint a baszk nacionalisták a pápához fordultak, akit arra kértek, hogy lépjen érintkezésbe Franco tábornokkal karácsonyi fegyverszünet kötése érdekében. A távirat szerint a pápa kijelentette, hogy kész a közbenjárásra.

A Havas egyidejű San Sebastianból kapott jelentése szerint a burgosi és bilbaói kormányok fogolycserére vonatkozó terveit a baszk kormány kifogásai miatt nem lehetett valóra váltani. Állítólag javaslatot tettek a Saint Jean de Luz-ban tartózkodó diplomaták döntőbíráskodására, de a javaslatot elvetették.

Egymillió áldozata van már a spanyol polgárháborúnak?

A spanyol bíborések nyilatkoztak az újságírók előtt és kijelentette, hogy a spanyol belháboru eddig több mint egymillió áldozatot követelt. A bíborések hangsúlyozta, hogy itt már nincs osztályharcról szó, hanem két világnézet összecsapásáról, a nemzeti keresztény szellem és a materialista-kommunista felfogás összecsapásáról.

Újabb támogatás a kormánycsapatok részére

A légei rendőrség tehergépkocsit tartóztatott fel, mely gépfegyverekkel és lőszerrel volt megrakva. Megállapítást nyert, hogy a lefoglalt hadianyagot Spanyolországba akarták szállítani. Ugyanakkor az is kiderült, hogy a belga szocialisták önkénteseket toboroztak. A vizsgálóbíró Delvignes tábornokot, a szocialista párt titkárárt beidézte és kihallgatása után szabadonbocsátotta. A belga törvények ugyanis csak a tényleges szolgálatot teljesítő katonák idegen célra való toborzását büntetik.

Egyidejűleg a prágai rendőrség arról értesült, hogy az utóbbi hetekben Csehszlovákia keleti határain át sok cseh állampolgár hagyta el a köztársaság területét. Ezek állítólag Barcelonába és Valenciába utaztak, ahol önként csatlakoztak a kormánycsapa-

tokhoz. A rendőrség feltevése szerint a cseh kommunistapárt toborozta ezeket az önkénteseket a spanyol kormánycsapatok részére.

A felkelők újabb súlyos veresége

Madridi jelentés szerint a felkelők támadását Boadilla del Monte körzetében a kormánycsapatok visszaverték. A kormányerők ellentámadásba mentek át és egy kilométernyi mélységben előnyomultak. Hajnalban a felkelők bombázni kezdtek, de a kormány tüzérége gyilkos tűzbe vette állásaikat. Erre az ellenség a kód leple alatt hasoncsusza próbálta megközelíteni a kormányvonalait. A többnyire idegenekből álló csapatokat a milícia visszazoritotta és több lövészárkát levegőbe röpítette. A kormány

záró tüze egyidejűleg megakadályozta a felkelők erősítéseinek közeledését. Ezek habozni kezdtek és visszavonultak. A kormányerők ezután körül akarták zárni az ellenséget, de az annak visszavonulását fedező tankokba ütköztek. A dinamitrobbanások hatására azonban az ellenség végül is rendszertelenül elmenekült számos halott és gazdag hadianyag hátrahagyásával. Az az ütközet este 19 órakor ért véget.

Előbbi madridi jelentés szerint tegnap 18 bombavető és 27 vadászrepülőgépet jelent meg a főváros felett és bombasötét zúdított rá. Azonnal felszállt 50 kormánygép is és harcba szállt az ellenséggel, amelynek két gépet lelőttek.

Bibaómból jelentik, hogy a Fearless angol torpedóromboló hajó, amelynek fedélzetén

A Zsidó Világkongresszus a kisebbségi jogok biztosítását követeli a Népszövetségtől

GENF, december 17. A Zsidó Világkongresszus végrehajtó-bizottsága, amely tudvalevőleg a háboru utáni békekonferenciák kapcsán alakult „Comité des Delegations Juives” szerepét vette át — emlékiratot intézett a Népszövetséghez a népszövetségi alapokmány gyakorlati alkalmazása érdekében. Az emlékirat rámutat arra, milyen jelentős szerepet játszott a zsidó delegáció a kisebbségi jogvédelem rendszerének megteremtésében a népszövetségi egyezmény megalkotása alkalmával. A Zsidó Világkongresszus követeli: 1. a népszövetségi alapokmány elveinek respektálását azon államok részéről, amelyek aláírták a kisebbségi egyezményt és azoktól is, akik nem írtak alá ilyen speciális szerződést; 2. hasonló kötelezettségeket rójanak azokra az államokra, amelyek be akarnak lépni a Népszövetségbe. Az emlékirat a németországi zsidók helyzetéről is megemlékezik és ama reményének ad kifejezést, hogy az alapokmány elveinek általános alkalmazásával a kisebbségi jogok általános respektálását is biztosítani fogják.

Áll a véres harc a nankingi kormány és a zendülők csapatai között

Szabadon bocsátották Csang-Kaj-Sek marsall egyik tisztjét

Sanghaj, december 17. Sianfutól keletre, Huasien város vidékén harcok folynak. A kínai kommunista csapatok igyekeznek feltartóztatni a kormány haderőit a Sianfu-Lunghaj vasutvonal mentén. A kínai távirati iroda szerint Hszu-Liang tábornok csapatainak tisztjei kijelentették, hogy ellenállnak minden szövetségnek a kommunistákkal. Hogy elvágják a Sianfu felé közeledő kormánycsapatokkal való összeköttetést, Csang-Hszu-Liang tábornok zendülőcsapatai támadást indítottak Huylan helyiség környékén. A kormány felderítő repülői szerint Csang-Hszu-Liang csapatai Veiran felé mennek. Shensi vidékén a Loinghaj felé vezető vasutvonalon a forgalmat megszakították. A zendülők levegőbe röpítettek több hidat.

Pekingi jelentés szerint Ho-Ying-Shin, a nankingi kormány hadügyminisztere Loyangba érkezett, hogy átvegye a Csang-Hszu-Liang elleni büntetőexpedíció vezetését. Csang-Hszu-Liang három hadtestét Tunguanba koncentrálták, amely Shensi és Honan tartományok határán fekszik. Egy kormánypárti ezredet, amelyet a zendülés elején Sleyang városban, 25 kilométernyire északra Sianfutól körülfartak, felszabadítottak. Néhány jelentéktelen összeütközés után a zendülő csapatok visszavonultak Sianfuba. A 105-ös kommunista divízió Liu-Tot-Uan tábornok vezetésével megadta magát a Sianfu felé közeledő kormánycsapatoknak. A nankingi kormány csapatai körül akar-

ják zárni Sianfut. Szerdán véres harc folyt le 75 kilométernyire keletre Sianfutól, Kwansien helység mellett. Lang-Chownál a kormány csapatai és Kansu tartománynak Csang-Hszu-Lianghoz pártolt kormányzója: Yu-Szueh-Csung között folyik a harc. A zendülők itt győztek.

Nankingi jelentés szerint Csang-Tin-Went, Csang-Kaj-Sek marsall vezérkarának egyik tisztjét szabadon engedték, hogy a marsall levelét Nankingba vigye.

Peking, december 17. Shensi tartomány déli részén, Veimen város körül, erős harcok folynak. Harminc kormánypárti repülőgépek van harcban. Csang-Hszu-Liang Nankingba küldte Csang-Tin-Uan tábornokot, hogy hadműveleteket bonyolítson le a kommunisták ellen Shensi tartomány északi részén. Állítólag ez az intézkedés lett volna a sianfui lázadás főoka. A felkelők táborából jelentik, hogy Csang-Kaj-Sek él.

Orvosi Mérnök! Gyár

Minden német (25% redukció!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEFAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

274 idegen menekült volt, Bilbao kikötőjéből kijövet összeütközött egy tuszokkal megrakott spanyol hajóval. Ez utóbbi elsüllyedt a kikötői gát mellett, utasait azonban kimentették és börtönbe szállították. Az angol hajó folytatta útját.

Felkelő-jelentések

A felkelők salamanca hivatalos jelentése szerint Boadilla del Monte körül a hadműveletek folynak. A felkelők jól védett állásokban vannak, amelyeket eddig a nemzetközi brigád védett volt. A felkelők három gépfegyvert, három páncélos autót, két orvosi mentőkocsit és több ágyut zsákmányoltak. A kormány 82 embert veszített, akik legnagyobb része orosz és francia.

Llano tábornok tegnap este a sevillai rádióban cáfolni igyekezett azokat a kormányforrásból terjesztett híreket, hogy a kormány sikereket ért volna el a különböző frontokon. A tábornok szerint Santanderben, Barcelonában és Madridban élelmiszerhiány van. A tábornok megismételte azt a már többször hangoztatott állítást, hogy Prieto hadügyminiszter Azana elnökkel arról tárgyal, nem-e lenne hasznos átadni Madridot a túl nagy veszteségek elkerülése végett.

Megoldódott a katalán kormányválság

Barcelonai jelentés szerint a kormányválság megoldódott. Az új kormány 11 tagból áll, Campanys elnökletével. Egyidejű bilbaói jelentés azt adja hírül, hogy a baszk fronton nyugalom van, de a felkelőcsapatok katonái állandóan szökődnek át a kormánycsapatokhoz.

„Vagyok olyan árja, mint Goga”

(Elsődolaj cikkünk folytatása)

Moldovan ezután felolvassa Gogának a multban írott cikkeit, amelyek tele vannak túlfűtött regionalizmussal.

Andrei professor: Goga kijelentette egyszer, hogy a regát pronkuzulokat küld Transilvániába. Ghița Pop csak a rosszul megválasztott elemek inváziójáról beszélt. A nemzeti parasztpárt lényegében azonosítja magát a Pop által mondottakkal, legfeljebb a forma nem volt szerencsés, amelyet erre választott. Rátámadtak, mielőtt pontosan ismerték volna beszédének szövegét.

Pamfil Seicaru kéri, hogy olvassák fel Ghița Pop felszólalásáról készített gyorsírói jegyzeteket.

Pamfil Seicaru elmondja, hogy kérte Ghița Popot, hogy vonja vissza az Invázió szót.

Simian nemzeti parasztpárti: Ghița Pop vissza is vonta, de a nagy zajban nem hallották.

„Vagyok olyan árja, mint Goga”

Goga ismét visszatér a Madgearuval való személyes polemájára. Elmondja, hogy Madgearu anyját ékszerkereskedésre talált, amelynek tulajdonosát Madgearu hivaták. Madgearu: Készséggel alvetem magam bármilyen vérvizsgálatnak. Gondolom, vagyok annyira százszázalékos árja, mint Goga ur.

Végül Robu szólalt fel, aki kérte, hogy Ghița Popot zárják ki a parlamentből.

A vita ezzel a mélabus akkorddal zárult le.

Dr. Becsky Irén orvosné (a wieni Lázár-gyermekklinika v. aszisztense) vezetése alatt álló

Gyógypedagógiai Otthon

felvesz bejáró és (korlátolt számban) bentlakó gyermekeket.

Sikerrel gyógyít:

Beszédhibát, dadogást, halló-némákat, nehezen nevelhető gyermekeket (notórius hazudozást, lopást, korai sexualitást, dührohámot), gyermek-idegbetegségeket. Eredményekről számos referenciára.

CLUJ, Calea Regalei Ferdinand Nr. 71.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

16. Te Havon...
19. Te Havon...
20. Te Havon...
21. Te Havon...
22. Te Havon...
23. Te Havon...
24. Te Havon...
25. Te Havon...
26. Te Havon...
27. Te Havon...
28. Te Havon...
29. Te Havon...
30. Te Havon...
31. Te Havon...
32. Te Havon...
33. Te Havon...
34. Te Havon...
35. Te Havon...
36. Te Havon...
37. Te Havon...
38. Te Havon...
39. Te Havon...
40. Te Havon...
41. Te Havon...
42. Te Havon...
43. Te Havon...
44. Te Havon...
45. Te Havon...
46. Te Havon...
47. Te Havon...
48. Te Havon...
49. Te Havon...
50. Te Havon...
51. Te Havon...
52. Te Havon...
53. Te Havon...
54. Te Havon...
55. Te Havon...
56. Te Havon...
57. Te Havon...
58. Te Havon...
59. Te Havon...
60. Te Havon...
61. Te Havon...
62. Te Havon...
63. Te Havon...
64. Te Havon...
65. Te Havon...
66. Te Havon...
67. Te Havon...
68. Te Havon...
69. Te Havon...
70. Te Havon...
71. Te Havon...
72. Te Havon...
73. Te Havon...
74. Te Havon...
75. Te Havon...
76. Te Havon...
77. Te Havon...
78. Te Havon...
79. Te Havon...
80. Te Havon...
81. Te Havon...
82. Te Havon...
83. Te Havon...
84. Te Havon...
85. Te Havon...
86. Te Havon...
87. Te Havon...
88. Te Havon...
89. Te Havon...
90. Te Havon...
91. Te Havon...
92. Te Havon...
93. Te Havon...
94. Te Havon...
95. Te Havon...
96. Te Havon...
97. Te Havon...
98. Te Havon...
99. Te Havon...
100. Te Havon...

A ve...
áll...

Parla...
nyujto...
ról. A k...
a javas...
zott a k...
gössége...
politikai...
kamara...
lönböz...
nyarito...
a georg...
nak poli...
szerint...
mélabu...
akiknek...
ök, hogy...
sajátitj...
serdült...
ki mern...
unát a...
Junian c...

A törv...
van és e...
egy kérd...
kációk...
hézsége...
hogy kép...
nek, ame...
sát. Add...
gondját...
lül a má...
tási hat...
tott áll...
Két fron...
szat az...
atlan ha...
ahhoz, h...
és vadász...
bet majd...

Hivatal...
tadni, ho...
történi...
a törvény...
mozog. D...
nyugtatn...
feltérő...
revizió...
és mégis...
és legtra...
mintha t...
által. A...
lampolgá...
már aikk...
rium alá...
nyesen n...
hetne ill...

De v...
konkrét...
tározmán...
árja, am...
szellem...
állampolg...
tek keret...
lomma...
dó gyűl...
retekét...
agitáció...
telmében...
aminek...
elsősorba...
nak törvé...

Egyes...
caru ja...
szerkeszt...
szertőség...
a parla...
vényjav...
műve. O...
dolgozás...
dasági...
zabolátl...
vabohu...
metország...
amely m...
kább elu...
mánya...
szerződés...
klauzuli...
kormány...
és a zsid...
mulik el...
ne törté...
akik kor...
nyok bü...
ntien e...